

kaszt. Sokkal alantabb áll ugyan, mint az előbbi, mindamellett kellő tiszteletben részesül, miután ezen két felső kasztnak érdeke abban állott, hogy egymás befolyását biztosítsák. A fejedelmek és királyfiak s a miniszterek ezen osztályhoz tartoztak, egy szóval, a kormányzás és a végrehajtó hatalom ezen kasztnak a feladata és születési kiváltsága. A törvény magyarázata a papok körébe tartozott ugyan, de az állam dolgaiba való beavatkozástól a papi kaszt teljesen ki volt zárva.

3. A harmadik kaszt neve *Vaisya*, vagyis a kereskedők osztálya. Hogy ezen kasztnak rangja

lik szét, azonban a saját meghatározott körében mindegyike igen szigorú, kizárólagos kasztbeli rendszabályokat tart fenn. Papi tisztséget végezni s a Védák magyarázatát teljesíteni ugyan csak annak lehet, a ki bráhmán születtől származott; de ma már a papi szolgálaton kívül más életkörükből is találkoztunk bráhmánokkal. Nem ritkán földműveléssel foglalkoznak, vállalnak katonai szolgálatot, sőt olykor kézimunka teljesítésére is szegődnek, ámbár ilyenekkel foglalkozniok Menu törvénye szerint tiltva volna.

A mi pedig az *egyén* viszonyát kasztjának követelményeihez illeti, az a következő négy kö-

bernek csak árnyéka is az ételre száll, abból a főrangú hindu többé enni nem fog, azon hiedelemben lévén, hogy vére az így megfertőzött étel által megszeplősítették, a mi nemcsak ezen a világon volna ártalmára, de jövődöbeli lelki üdvösségére is káros hatást gyakorolna.

A mindennapi foglalkozásra vagyis élethivatásra nézve a szabály az, hogy ez apáról fiura száll; a rézműves apának fia rézműveséget tanul, a fazekasé fazekas lesz, stb. S míg a bráhmán alsóbb rangú foglalkozást is vállalhat, az alsó kasztbeliek nem élhetnek hasonló szabadsággal.

Weinwurm fényképe.

RÉGI ÉS ÚJABB KÉPEK KIÁLLITÁSA A MŰCSARNOKBAN. — A VIII-IK TEREM.

nem állott valami magasan, bizonyítja a következő rendelet: «ha a bráhmán vendégszeretetet gyakorol, kötelessége, hogy a Vaisyával is éreztesse jószívűségét s engedje meg, hogy étkezhessek a papi cselédekkel.» Ezen kasztba tartoznak a kézművesek, a földművelők, állattenyésztők és a tőzsérek.

A 4-ik, a *Sudra*, vagyis szolgáló kasztnak kötelességé van téve a felsőbb rangú kasztokat, de különösen a bráhmánokat szolgálni.

Rövid szavakban összevonva, ilyen a négy eredeti hindu kaszt. Mai nap csak a bráhmán és a katonai kasztnak egyik osztálya, a Rajput (királyfi-osztály) tartotta fenn kasztját eredeti tisztaságában. A hindu nép tömege annyira összevegyült, hogy ma számtalan alkasztkra osz-

rúlmény tekintetbevételével van szabályozva, t. i. a házasság, az étkezés, a mindennapi foglalkozás és a temetkezés szempontjából.

Saját kasztján kívülvel lépni házasságra minden hindunak tiltva van.

Az étkezésre nézve a szabályok sokkal szigorubbak ma, mint voltak a régi korban. Azon elvből kiindulva, hogy az étel minősége visszahat a vér tisztaságára, meg kellett határozni, hogy minő ételt szabad élvezni, ki által kell azt elkészíttetni és kinek társaságában elfogyasztani. A két első kaszt hűségével egyáltalában nem él; tehénhúst enni pedig a legnagyobb bűnök közé tartozik. Ha egy alsó kasztbeli egyén a bráhmán vagy ksatria ételét kezével megilleti, vagy ha az étkező előtt történetesen elmenő európai em-

A negyedik pont minden kasztbelire nézve igen nagy fontosságú; t. i. a temetkezési szertartás szabályszerű véghezvitelére, a *Sradha*, vagyis a gyászviselés. Igen fontos cselekmény ez nemcsak az örökösödés szempontjából, de azért is, hogy a kaszt szabályai meg legyenek tartva.

A Bráhma-hit szerint az elhunytak túlvilági boldogsága a lélekvándorlás rendszeres elfogadásától feltételezettek, ez pedig attól függ, hogy az örökösök szabályszerűleg jártak-e el a végtisztességéről? mert a hindu hite szerint nem elég, ha a tetem a máglyán elégett; végbe kell azután vinni még az engesztelő áldozatokat is, különben a lélek nem képes elválni a hamvaktól, de bolyongó marad, mint kísértet, a máglya helye körül.

I. FERENCZ JÓZSEF CSÁSZÁR ÉS KIRÁLY.

KOLLER Károly tanár legújabb (1888. márczius 6-iki) fényképe után.

Utánnyomás tilos.

A haláleset minden hindu családban javszelékkel és gyászének megindításával adatik a szomszédok tudomására.

A tetem egyszerűen felruházva a halottas nyoszolyára emeltetik és virágokkal, illatos szerekkel és tömjénnel behintve, készül a végtszélet megadására.

A tropikus, forró égél alatt a végbomlás tünetei az élet megszűntével gyorsan beállanak, ennélfogva a tetem elégetése késedelmet nem szenvedhet. Az ünnepélyes halotti kíséret tehát megindul a Ganga vagy más valamely szent folyam partjai felé. Első sorban mennek az énekesek gyász-zengedéssel, utánok a női rokonok lépdelnek sikoltás és javszelék között, zilált hajfűrtjeik vállakra omolnak. Ezután következik a tetem nyoszolyája, kaszbeliek által vállakon vitelve, oldala mellett a szent tűzparázs. A tetem után jönnek a legközelebbi firokonok, kezeiket a halottas nyoszolyára támasztva, két kerekű szekereken következnek a többi távolabbi családtagok, pénzadományokat szórva a néptömeg közé. A máglyához érve, a virágokkal feldíszített tetem a kész emelvényre tétetik, s a bráhmánok imától kísérve a legközelebbi firokon meggyújtja a máglyát, mely csakhamar minden oldalról lángra lobban s az elhamvadás a rokonok és a néptömeg szeme láttára és siránkozásai közt megyen vegbe.

Az elégetés után a halottas házhoz térnek vissza s az örökös a földre terített gyékényről tíz napig alig mozdul el, idejét böjt és ima között tölti; ez idő alatt ruháját nem változtatja, haját, szakállát nem gondozza; csak a gyásznapok elteltével tér vissza rendes foglalkozásához, a falu borbélyja beszél, a hogy ismét elvégezhesse kötelességét; a gyászoló pedig ruháját fölcsereéli tisztával s a tizenkettedik napon elvégezi a *Sradha* szertartást, mely abból áll, hogy a kimulnak lelki üdvössége javáért adományokat oszt ki pénzben s minél számosabb ételműveket; a tizenharmadik napon meglátogatja a máglya helyét s az elhamvasztott maradványokat a szent folyam hajbai közé veti. Ez a hindu temetkezési szertartás a magas rangú embereknek.

A bráhmánokat, kik ez alatt papi kötelességeiket végzik, gazdag ajándékokkal halmozzák el s általában a költségeskedés olykor határnélküli pazarlásig megyen. A rokonoknak ezen áldozatokért azon megnyugtató hite marad, hogy az elhunytnak lelkét a túlvilág vándorlásain keresztül a végmegszabadulás felé segítették.

A balsorsnak legnagyobb csapásai közé számítja a buzgó hindu azt, ha valami akadály miatt a halotti szertartások meg nem tarthatók, mivel a bolygó lélek gonosz kísértetté változik át és siralmas állapotát azaz boszúja meg, hogy bünt és gonoszságot halmoz az élőkre.

A hindu örökösödési törvény szerint, melynek értelmében az angol bíró is ítél, csak az tekintetik törvényes örökösnek és csak az veheti át az örökséget, a ki a *Sradha* szertartásait a bráhmánok hozzájárulásával teljesen végrehajtotta; ezt pedig csak az teheti meg, a ki vallásos hindu; önként értetődik tehát, hogy hindu örökség más hitűre nem szállhat.

A kaszvetésés a hindumál polgári és társadalmi halált jelent s azok sorsához hasonlítható, a kik a középkorban az egyház átkát vonták magokra. A vétkest csak a reámet bünhődés kiállása után veszik vissza kasztjába.

Ilyen a hindu társadalom képe a saját honban, Kelet-Indiában. A kasztrendszer, a mint látjuk, minden egyének meghatározza nem csak vallási kötelességét, de megszabja mindennapi polgári és családi viselkedését is. Minden hindu saját kasztja körében él, szomszédja vagy más kasztbeli embernek ügyei iránt teljesen közönyös. Ennél fogva egész életén át korlátolt körében maradván, nemzeti élet kifejlődéséről, olyarról, mint azt Európában értjük, ily körülmények között szó sem lehet. Az orthodox hindu nem törődik azzal, hogy szülőföldét ki kormányozza, — mindaddig, míg kasztját nem háborgatják.

Egy másik eredménye a hindu kasztrendszernek az, hogy bár alacsonyabb fokú kaszthoz tartozzék is az illető egyén, mindaddig, a míg saját családjának és kaszt-társainak jó akaratát és becsületét bírja, nem irigyl a magasabb kasztbeliek rangját; másrésről nincs ok arra, hogy a magas rangú lennéze az alantabb állót, miután tudja, hogy mind ez a születés véletlene által lett meghatározva.

De a nemzeti közönység mellett fejlődni kezd

egy hitét veszített új nemzedék, melyben már az egyéni nagravágás s a politikai hatalom és gazdagságra való törekvés folismerhető. Különösen a mióta az angol kormány által szervezett egyetemeken a nyugati tudományok elvei ezerekre menő hallgatóság előtt adatnak elő. E növendékek száma azonban a nagy tömeghez képest még igen csekély és az orthodox hindu gyanuval tekint még a saját gyermekeire is, a ki európai tanok szerint neveltetett és számalommal, lenézéssel van azok iránt, a kik a három-ezer éven át szilárdul megállott hit- és kaszt-alapokat valaha megdönthetőnek hiszik és remélik.

A KIRÁLY LEGUJABB ARCZKÉPE.

A ki *I. Ferenc József* ausztriai császárnak és Magyarország apostoli királyának jelen számunkban közölt arczképe tekint a daliás, csaknem fiatalosnak mondható alakot, délezege, egyenes tartásával és derült arcvonásaival: aligha hinné el, hogy egy olyan fejedelmet lát maga előtt, kinek vállait már közel negyven év óta nyomják az uralkodás terhei, és hogy csak kevés híja van, hogy a világ souverain uralkodóinak doyenje legyen.

A most 91-ik életévében elhunyt Vilmos német császár tizenhárom évvel volt fiatalabb uralkodó *Ferenc Józsefnél*, és ha Angliának 1838 június 18-án megkoronázott királynőjét, mint nőt, nem számítjuk, egész az új világba kell mennünk, hogy nagyobb állam olyan fejedelmére találjunk, a ki *Ferenc Józsefnél* hosszabb idő óta uralkodik. *II. Pedro*, Brazília császára ugyanis 1831 ápril 7-én jutott trónra, mint hat éves gyermek, személyesen pedig 1840 július 23-án vette át az uralkodást. Még az európai számtalan apró fejedelmek között is csak kettő van, a ki *Ferenc Józsefnél* hosszabb uralkodási időt tud fölmutatni. Egyik *II. Ernő* szász-köburg-góthai herceg, a ki 1844 január 29-ikén foglalta el trónját, és *György Viktor* waldecki fejedelem, a ki 1845 május 15-én lett ugyan uralkodó, de akkor még 14 éves gyermek lévén, a tényleges uralkodást csak 1852 augusztus 17-én vette át, tehát később, mint a mikor *Ferenc József* uralkodását megkezdette.

Az arczkép, melyet ez alkalommal bemutatunk, királyunknak legújabb arczképe, alig néhány hetes. De ránk nézve nevezetes azért, mivel ez volt az első eset, hogy *Ő Felsőge* Magyarországon, magyar fényképező műtermében vétette le magát.

Ő Felsőge ugyanis felhasználta Budapesten való legutóbbi tartózkodásának idejét, hogy meglátogassa *Koller Károly* tanárnak harminczaduzetezi fényképirő műtermét, melyből *Mária Valéria* főhercezkisasszonynak, továbbá *József főherceg* és *Koburg Fülöp* herceg családja valamennyi tagjainak számos, sikerült arczképein kívül több művészi kivitelű főlvetéleit ismerte már.

Kísérő szárnysegédét, *Freund* őrnagyot, a váróteremben visszahagyván, a király egyedül lépett be a főlvételi műtermbe, s nyájasan üdvözölvén a magas látogatásról előre értesített *Koller* tanárt, figyelemmel nézegette a falon és albumokban elhelyezett képeket s elismeréssel nyilatkozott azok sikerült voltáról, midőn köztük ismcrőre akadt.

A király ez alkalommal ismét tanujelét adá közmondásos emlékező tehetségének, számos arczót azonnal fölismervén, sőt még a festményekről másolt főlvetéleknél is megnevezvén az eredeti kép művészeit.

Közben egyebek mellett érdeklődéssel tudakozódott *Koller* tanár szófiai útjáról, a ki tudvalevőleg huzamosabb időt töltött *Koburg Ferdinánd* udvarában s ott számos főlvételt eszközölt.

E látogatása alkalmával a király *Koller* tanár kérésére megengedte, hogy többféle főlvételt készítthessen róla. A főlvetélek oly kevés időt vettek

igénybe, hogy azokat *Ő Felsőge* legkevésbé sem találta fárasztóknak, sőt azok gyorsasága fölött esodálkozását fejezte ki, s így sikerült *Koller* tanárnak a királyt tizenkét különböző állásban fényképezni le. *Koller* tanár szívesége tette lehetővé mi nekünk is, hogy a főlvetélek közül a legsikerültebbek egyikét bemutathassuk a «*Vasárnapi Ujság*» olvasóinak, mint a magyar király első magyar fényképeinek másolatát. A legsikerültebbek egyikének mondhatjuk már csak azért is, mivel az az állás, melyen képünkön látható, *Ő Felsőge*nek a legszokottabb, tehát legtermészetesebb állása. Kétségkívül olvasóink közül is igen sokan látták ebben az állásban a magyar királyt.

A király látogatása a műtermemben egész közönséget gyűjtött a harminczad-utczában az udvari kocsik körül. Egy műkedvelő a szőmbeső ház ablakából e látogatásról két, úgynevezett «pillanatnyi fotográfiát» vett föl, egyik *Ő Felsőge*nek az udvari fogatból kiszállását tünteti föl, míg a másikon a király jól fölismervhető alakja abban a pillanatban van fölvéve, midőn a hintóba szállandó, a ház kapuján kilép. E két főlvetel mását kicsinyített alakban szintén bemutatjuk.

RÉGI ÉS ÚJABB KÉPEK KIÁLLÍTÁSA A MÜCSARNOKBAN.

A műcsarnok mostani kiállításához hasonlóra alig számolhatunk, vagy legalább egyhamar nem. Sok idő fog elmúlni, míg ismét alkalom kínálkozik, mikor a magánosok följárják a nyilvánosság előtt, hogy mit gyűjtöttek, mit őriznek a festőművészet régi és újabb mestereitől. A kiállított 700 festmény magában is tekintélyes tömeg, igazi értékét azonban az egyes darabok magokban képviselik. Kétségtelen, hogy nem minden festmény eredete, művésze bizonyos, s a nagy nevekhez hozzájárul a kritika, de kétségtelen, hogy e kiállítás a festészet múltjának tanulságos és gyönyörködtető képe és sok kitűnő mestert egyesít.

Magyarországon fényűzést nem vittek festészeti műtárgyakkal, még most is elég szerény a pártfogás. Nyilvános képtáraink a legutóbbi időkben alakultak. Az országos képtárhoz a véletlen juttatott. Azt a pompaszertető *há Esterházy* gyűjtötték s több magánképtárt vásároltak meg, mígman a vagyoni rendezés szükségessége tette a beces és nagy gyűjtemény eladását, s a magyar kormány megvásárolta. A nemzeti muzeum képtára lassan fejlődött. A régi festőkhöz *Pyrrk* éresek képtára juttatá; azután adományok gyarapították. Csak legújabbban vásároltak számára rendszeresen, minden évben modern festőktől. Mert a muzeumi képtár a modern festőké; a mi régiebb kép volt benne, átvitték az országos képtárba. Az országos történelmi arczképműcsarnok csak pár év előtt alakult meg. Itt nem a műbecs, hanem a történelmi emlék a döntő. Régiebb arczképeket, vagy nevezetes szereplők arczképeit bírók elismerésemelől készítséggel ajándékozták meg a képtárt, mely egyre bővül s a történetírónak és a festőnek egyaránt okulására szolgál. A vidéken ott van még a *Bruckenthal* képtár Nagy-Szebenben. Több képtárunk nincs. Tekintélyes magángyűjteményekről hallani sem lehet. Régi családi arczképeket őriznek a kastélyokban.

De hogy mégis, már régiebb időkben szintén megbecsülték nálunk a festészetet, őrizték annak egy-egy kiváló darabját és hogy az újabb időkben a festészet iránti szeretet emelkedik, mutatja a műcsarnok legújabb kiállítása. A gr. *Zichy*-család tulajdonában levő értékes festmények egész képtárral ismertettek meg, melyet a tulajdonosok folyvást gyarapítanak régi és modern művészekkel. Gr. *Andrássy* Manó régi kép gyűjtemények két termet foglal el és értékes. A magánosok közül *Ráth* György képtára is olyan, minőt értékre és száma nézve csak keveset találunk. Aztán jön még számos műbarát, sok festményvel, régiekkel és újakkal vegyesen. Főúráink és vagyonos osztályunk a mi szerény művészi viszonyaink közepette kedvtelással, áldozatokkal gyűjtenek. Látjuk, hogy a főúri kastélyok termei, gazdagabb polgárok szalonjai mennyi művészi értékek dicsőednek.

A gazdagabb osztálynál a luxus mutatkozni kezd a festményekben is. Nem egy olyan modern festőtől találunk képeket, kiknek minden esetvonását még életökben arannyal fizetik. A francia *Meissonier*-nek, ki csak kicsiny képeket szokott festeni, egész vagyont képvisel egy-egy tenyérnyi festménye. A kiállításban négy *Meissonier* van; ebből egy gr. *Károlyi* Alajosé, egy hg. *Lichtensteiné*, kettő pedig a br. *Springer* testvéreké. Abban a teremben, a hol a négy *Meissonier*-kép külön spanyol-falon látható, vannak egyesítve az újabb idők legkedveltebb festői. Aránylag kis terem, a katalogusban VIII-ik számmal

A KIRÁLY MEGÉRKEZÉSE KOLLER KÁROLY MÜTERMÉHEZ.
Lux Ferencz pillanatnyi fényképe után.

jelölve. A közönség azonban elnevezte «drágaságok» terméknek. Itt van *Munkácsy* régiebb festményeiből is néhány, továbbá a nagyobb életképeikhez készített tanulmányfőköl egész sorozat, a «*Milton*» vázlata (*Harkányi* Frigyes tulajdona). *Benczur* Gyulától is több festmény. Épen e terem egyik részletét mutatja mai számunk egyik képe. Tiszán kivethető rajta *Benczur* Gyula szingzag képe «*XV. Lajos* és *Duharry* marquisné», mely metszvényekből is eléggé ismeretes. Tulajdonosa *Bischitz* Mór. Alatta függ a kért sarkainál a két bájos kis amorette, szintén *Benczur*ól.

EGY SORSJEGY

9672-dik szám.

Regény egy kötetben.

Irta VERNE GYULA.

Francziából HUSZÁR IMRE. (Folytatás.)

XI.

Ekkor *Joel* elbeszélte *Kamp* Ole egész történetét. *Hog Sylvius*, a kit az elbeszélés nagyon meghatott, feszült figyelemmel hallgatta a szavait. Most már mindent tudott. Elolvasta a legutolsó levelet, a mely *Ole* hazatérenését tudatta és *Ole* meg most sem érkezett meg! Mennyi nyugtalanságot, mennyi aggodalmat okozott az egész *Hanzen* családnak!

— És én boldogoknak hittem ezeket az embereket! — gondolá magában.

Azonban, bővebben megfontolván a dolgot, úgy találta, hogy a két testvér kétségbeesett, holott még nem kellett lemondani minden reményről. Annyiszor számlálták a napokat, hogy képzelőtehetségük túlozta a számok eredményét, mintha akár minden egyes napot kétszeresen számítottak volna.

A tanár tehát el akarta nekik mondani érveit — nem ügyesen kidöntölte, hanem nagyon komoly és nagyon valószínű érveit és meg akarta velük vitatni a *Viken* késlekedésének okait és jelentőségét.

Arca azonban komoly kifejezést öltött. *Joel* és *Hulda* szomorúsága nagy benyomást gyakorolt rá.

— Figyeljetek rám, gyermekeim, — mondá. — Üljetek le mellém és beszéljessetek.

— Ah! mi mondhatna nekünk, *Sylvius* ur? — viszonzá *Hulda*, a kinek a szíve túláradt a fájdalomtól.

— Azt fogom mondani a mit valóban hiszek, felelé a tanár. — Gondolkoztam mindazok felett, a miket *Joel* elmondott s azt hiszem, hogy nyugtalanságtok túlmegy a kellő határokon. Nem akarnálak benneteket csalóka biztatásokkal ke-

A KIRÁLY TÁVOZÁSA KOLLER KÁROLY MÜTERMÉBŐL.
Lux Ferencz pillanatnyi fényképe után.

csigetelni, de mégis szükséges, hogy a dolgokat le szállítsuk valódi értékükre.

— Ah! *Sylvius* ur! — felelé *Hulda*, — az én szegény *Olem* elveszett a *Viken*-nel együtt. Többé soha se fogom őt látni!

— *Hugom*! . . . *Hugom*! — kiáltá *Joel*. — Csönedszülj kérlek és engedd beszélni *Sylvius* urat! . . .

— És mindenekelőtt ne veszítsük el hidegverűségünket, gyermekeim. Lássuk csak! *Olenak* május 15-ike és 20-ika közt kellett volna visszaérkeznie *Bergenbe*, ugyebár?

— Igen, — viszonzá *Joel*, — a levele szerint május 15-ike és 20-ika közt és ma már június 9-ike van.

— Ez tehát husz napi késedelem, a *Viken* megérkezésére kitűzött legvégős határidőhöz képest. Megvallom, hogy ez nem csekélység. Hanem egy vitorlás hajótól nem szabad azt követelni, a mit egy gőzhajótól követelhetünk.

— Ezt mondtam én is mindig *Huldának* — viszonzá *Joel*, — és ezt mondom most is.

— És helyesen teszi, fiam, — mondá *Hog Sylvius*. — Ezenkívül az is lehetséges, hogy a *Viken* régi és lassu járásu hajó, mint a legnagyobb része a *New-Foundlanddal* közlekedő hajóknak, főleg ha nagyon meg vannak terhelve. Másfelől az utóbbi hetekben igen rossz idő járt. Talán *Ole* nem indulhatott el abban az időben, a melyet a leveleiben kijelölt. Ez esetben nyolcz nap is elég volt arra, hogy a *Viken* meg ne érkezhessek és hogy levelet se kaphassatok tőle. Mind ez, a mit mondok, éret megfontolás eredménye. Ezenkívül azt se tudhatjátok, vajjon a *Viken* parancsnokának utasításai nem engedik-e meg, hogy a hajó rakományát, a körülmények igénye szerint, valamely más kikötőbe szállítsassza.

— *Ole* ezt megírta volna! — felelé *Hulda*, — a ki még ebbe a reménybe se birt megkapaszkodni.

— Mi bizonyítja, hogy nem írta? — viszonzá a tanár. — És ha csakugyan írta, akkor nem a *Viken* késéssel el, hanem az amerikai posta. Tegyük fel, hogy *Ole* hajója kénytelen volt az Egyesült Államok valamely kikötőjében horgonyt vetni, és azonnal megtaláljuk a magyarázatát annak, hogy még egy levele sem érkezett Európába.

— Az Egyesült-Államokból . . . *Sylvius* ur!

— Biz ez megtörténhet néha. Ha az ember egyetlenegy postát elszalaszt, ez teljesen elég ahhoz, hogy barátai sokáig hír nélkül maradjanak . . . Mindenesetre lehet tenni egy igen egyszerű dolgot, a mi nem áll egyébből, mint levelet írni *Bergenbe*, a hajótulajdonosoknak. Ismeritek őket?

— Ismerjük névről, — felelé *Joel*. — A *Viken* tulajdonosai *Help* testvérek.

— *Help* testvérek? . . . Az idősebb *Help* fiai? — kérdé *Hog Sylvius*.

— Azok.

— Hiszen én is ismerem őket! A legfiatalabbik, «*az ifjabb Help*», mint őt általában nevezik, noha velem egykoru, jó barátim közé tartozik. Gyakran ebédeltem vele együtt *Krisztianában*. *Help* testvérek! Ah! tölük meg fogok tudni min-

dent, a mi a *Vikenre* vonatkozik. Még ma fogok nekik írni és ha kell, személyesen is felkeresem őket.

— Milyen jó ön, *Sylvius* ur! kiáltá *Hulda* és *Joel* egyszerre.

— Ah! kikérem magamnak a hálálkodást. Ez nem járja! Hát én hálálkodtam-e nektek azért a mit velem tettetek? . . . Hogyan! utalmam akadt nektek egy csekély szolgálatot tehetni és ime, mind a kettő csakhogy ki nem ugrik a bőréből.

— De ön arról beszélt, hogy *Krisztianába* fog utazni! jegyzé meg *Joel*.

— Nos hát *Bergenbe* fogok utazni, ha szükséges lesz, hogy *Bergenbe* utazzam.

— De ön el akar bennünket hagyni, *Sylvius* ur! — mondá *Hulda*.

— Nos hát nem foglak elhagyni benneteket, kedves leányom! Ugy hiszem, hogy azt tehetem, a mi nekem tetszik és mindaddig míg ezt a dolgot tisztába nem hoztam, nálatok maradok, ha csak ki nem löktek a házból.

— Ah milyen beszéd!

— És lássátok, nagy kedvem kerekedett *Dálban* maradni *Ole* hazatérenéséig! Szeretnék megismerkedni az én kis *Huldám* jegyével! Derék fiu lehet . . . olyanforma mint *Joel*.

— Igen! egészen olyan, mint ő! — mondá *Hulda*.

— Bizonyos voltam fölele! — kiáltá a tanár, a kinek jó kedve, kétségkívül szándékosan, megint felülkerekedett.

— *Ole* Oléhez hasonlít, *Sylvius* ur, — mondá *Joel*, — s ez elég ahhoz, hogy igen derék fiu legyen.

— Meglehet, kedves *Joel* és annál inkább vágyom vele megismerkedhetni. Oh! nem fogok sokáig várakozni. Valami azt sugja nekem, hogy a *Viken* rövid idő múlva megérkezik.

— Az *Isten* hallgassa meg ont!

— És miért ne hallgatna meg? Igen; jelen akarok lenni *Hulda* menyegzőjén, hiszen hivatalos vagyok. A storthing majd meghosszabbítja a szabadságidőmet néhány héttel. Még inkább meg kellett volna hosszabbítania, ha le hagyatkoz volna zuhanni a *Rjukanfoszba*, érdemem szerint.

— Milyen jó ont így hallani beszélni, *Sylvius* ur, — mondá *Joel*, — és milyen nagy jót tesz ön velünk! . . .

— Nem olyan nagyot, barátim, mint óhajtanám, miután mindent nektek köszönhetek és nem tudom . . .

— Nem . . . ne beszéljünk többé erről.

— Sőt ellenkezőleg, beszélni fogok róla. Hát én szabadítottam ki magamat a *Maristien* körmei közül? Én kockáztattam az életemet, hogy megmentsem magamat? Én vittem el magamat a dái vendéglőig? Én ápoltam és gyógyítottam meg magamat az orvosi fakultás segélye nélkül? Figyelmeztetek benneteket, hogy én olyan macacs vagyok, mint egy ló, a melyet a kariol elé fognak. A fejembe vettem, hogy jelen leszek *Hulda* és *Ole* *Kamp* menyegzőjén és szent *Olafra* mondom, jelen fogok lenni!

A bizalom ragadós. Hogyan lehetett volna ellentálni a bizalomnak, a melyet *Hog Sylvius* nyilvánított? A tanár jól látta, hogy a szegény *Hulda* arcát halvány mosoly derítette fel. Hiszen ő sem akart egyebet, mint hinni és remélni.

Hog Sylvius tovább folytatá:

— Azt se szabad elfelednünk, hogy az idő gyorsan mulik. Hozzá kell látnunk a menyegző előkészületeihez.

— Már három hét óta hozzáfogtunk, Sylvius ur, — felele Hulda.

— Nagyon helyes. De ne is szakítsuk félbe.

— Félbeszakítani? — viszonáz Joel. — Hiszen minden készen van.

— Hogyan? A menyasszony szoknyája, a bogláros derék, az öv és a kósöntyük?

— Még a kósöntyük is!

— És a fényes korona, a mely az én kedves Huldámot hasonlóná fogja tenni egy szenthez.

— Az is készen van, Sylvius ur!

— És a meghívásokat is szétküldtéték?

— Valamennyit, — viszonáz Joel, — még azt is, a mely leginkább a szívünkön fekszik: az övét.

— És a nyoszolyó leányt is kiszemelték már a Telemark legderekabb leányai közül?

— És a legszebbek közül, Sylvius ur, — felele Joel — miután ezt a tisztet Helmböe Szigfrida kisasszony fogja teljesíteni, Bambleból.

Hog Sylvius egyedül maradt.

— Szegény leány! szegény leány! mondá magában. — Igen, egy pillanatra megcsaltam a reményességét! . . . Valamennyire visszaadtam a nyugalmát . . . De csakugyan a hajó nagyon soká késik, még pedig oly tengeren, a mely ebben az évszakban rendkívül zivataros! . . . Ha a Viken mégis elveszett volna! . . . Ha Ole nem térne többé vissza!

A következő perczben a tanár már az asztalnál ült és levelet irt a bergeni hajótulajdonosoknak. Legkimerítőbb és legrészletesebb adatokat kért mindarról, a mi a Vikent és a halászati expediciót illette. Tudni akarta, vajjon valamely előre látott, vagy előre nem látott körülmény kényszerítette-e, hogy más kikötőben vessen borgonyt. Tudni akarta mielőbb, hogy magyarázzák a késedelmet a bergeni kereskedők és hajósok. Végül felkérte ifjabb Help barátját, hogy szereze meg a legbiztosabb adatokat és értesítse őt azokról postafordultával.

E sürgető levél azt is elmondta, hogy Hog Sylvius miért érdekli a Viken fiatal vitorla-mesterének sorsa iránt, s mily hálával tar-

naponként 16—20 sűrűn nyomtatott óriási nagyságú lapon jelenik meg, melynek felét jól megfizetett hirdetések teszik ki. A londoni Cityben a Printing House Squaren egész sereg épület tisztán e lap szerkesztő-ségi és kiadóhivatala. Az évi bevételt 12—15 millió forintra becsülik s ebből a lap tulajdonosának természetesen több százezer forint tiszta haszon jut. Más angol lapoknak is van s volt egyszer-mászor igen szép jövedelmük, de a «Times» tekintélye már évtizedek óta állandó, mivel e lap igyekszik legjobban visszatükrözteni a nemzet gondolkodásmódját s nem szegődik soha a pártok szolgálatába. Tekintélye már oly nagy, hogy többször: «an uncrowned king» (meg nem koronázott király) névvel jelölik. Sir Walter János különben mint parlamenti tag is elég jelentékeny szerepet játszott.

* A tudományos társaságok száma Franciaországban jelenleg 677 s ebből 142 magára Párisra osik. Maguk ezek a társulatok évenként mintegy 500 tudományos jellegű évi jelentést adnak ki könyv-alakban.

* «Sarah Bernhard óriási diadala! Patti vesztélyben!» Ily felirattal jelent meg a «Boston Weekly Journal» egyik czikke, melyből közöljük a következőket: «Azok a bevételek, melyeket Sarah Bernhard legutóbbi dél-amerikai művészeti útján

VILMOS CSÁSZÁR TEMETÉSE: A GYÁSZMENET AZ UNTER DEN LINDEN-EN.

Milyen hangon mondja ezt a derek fiú! — jegyzé meg a tanár, és mennyire elpirult, mikor ezt a nevet kiejtette. Ej! ej! Talán véletlenül, Helmböe Szigfrida kisasszony Bambleból arra volna hivatva, hogy Hanzen Joelné asszony legyen belőle Dálban.

— Ugy van, Sylvius ur, — felele Hulda. — Szigfrida az én legjobb barátom!

— Helyes! még egy menyegző! — kiáltá Hog Sylvius, — és bizonyos vagyok felőle, hogy arra is hivatalos leszek és nem tehetek egyebet mint megjelenni. Határozottan le kell mondanom képviselői állásomról, mert nem vehetek többé részt a storthing ülésein. Én leszek a násznagy, kedves Joel, ha megengedi, miután előbb ugyanezt a tisztet viseltem a huga menyegzőjén. Már látom, hogy mindent tehetek velem, a mit akartok, vagyis inkább, a mit én akarok. Öleljen meg, kis Huldám! Szorítsunk kezét, Joel barátom! És most megyek levelet írni ifjabb Help barátomnak, Bergenben.

A két testvér kiment a földszinti szobából, melyről a tanár már-már azt mondta, hogy évszámra ki akarja bérelni és némi remény-nyel szívükben láttak rendes foglalkozásukhoz.

tozik Kump Ole jegyesének és mily nagy öröm volna rá nézve, ha némi reményt nyújthatna Hanzenné asszony gyermekeinek.

(Folyt. köv.)

EGYVELEG.

* A «Times» jubileuma. 1788 január 1-én jelent meg először Londonban a már 1785-ben alapított «The Daily Universal Register» című lap «The Times» névvel s így a jelenleg fenálló hírlapok legtekintélyesebbike a jelen évben ünnepli meg fenállásának százados évfordulóját. A «Times» a múlt század végéig még nagyon kevéssé ismert volt. De megalapítójának, Walter Jánosnak hasonnevű fia már nagyon ügyesen tudott felhasználni mindent lapjának emelésére s különösen ő volt az első, ki a Kőing Frigyes által feltalált gőznyomdát 1814 nov. 29-én először alkalmazta s ez által minden más vállalatot háttérbe szorított. Fia, a «Times» tulajdonosai sorában a harmadik, még most is 61. 70 éves s úgy hívják, mint atyját és nagyatyját, de a «Sir» jellel, azaz már mágnássá lett. 1847-ben vette át atya halála után a már akkor világhírű lap tulajdonát s azóta folytonosan emelte azt. Ma a lap

nyert, az eddigi művészi bevételek közt kétszázalékos a legnagyobbak, mindamellett a pazarló Sarah egyetlen sout sem takarított meg. Pattinak is nagy sikerei voltak, művészeket, mint pénzügyieket, mindamellett egy alkalommal a san-franciskói nagy operában életvesztélyben forgott. Egyik szép jelenet után többszörösen kihívták, ekkor a karzatról valaki dinamit-bombát akart feléje hajtani. Szerencsére a bomba előbb szét pattant, a merénylő kezeit és arcát szétrombolta s más sérüléseket is okozott. Ha a rendőrök el nem fogják, a dühöngő tömeg tépte volna szét az őrált merénylőt. A művésznek szerencsére egészen higgadtan viselte magát s csakhamar elkezdett egy új dalt esodás hangján. Valóban csodálatos, hogy el nem ajult, sőt még haja sem őszült meg. Képzelnék csak el Patti ősz hajakkal! A szép haj valódi koronája, a legszebb disze a nőnek s ennek elvesztése a legnagyobb szerencsétlenség, mely őt érheti. Szerencsére mindenki megátalhatja ezt a szerencsétlenséget, ha a világhírű hajnövesztő szert használja, mely «Mrs. Allen világhírű hajnövesztő» név alatt ismeretes, mely lehetetlen teszi a kopasz-ságot s az ősz hajaknak visszaadja természetes fényüket és eredeti színüket. Kapható a világ összes gyógyszerártaiban és illatszerártaiban. Ime ilyen a mai nap mind merészebbé váló reklám.

PERCEL BÉLA.

A jelen év megdöbbentő módon pusztít jelleseink sorában. Beköszöntött Sennyey Pál báró ragadta el, majd Ghyzey Kálmánt szőlőtele ki az élők sorából, kire egy héttel Somssich Pál következett. Mind jelentékeny, nemzetünk történetében fontos szerepet viselt férfiak. Alkanvezet-lár, tárnokmester, majd országbíró s a főrendi ház elnöke volt az első; a második egy országos nagy pártnak vezére, két ízben elnöke a képviselőháznak, a legválságosabb időben pénzügy-miniszter; a harmadik egykor a konzervatív párt képviselőházi vezére, majd a Deák-párt vezérférfa s szintén elnöke a képviselőháznak.

Ez év nem töltötte még be első negyedét s már ismét egy kiváló férfit ragad ki sorainkból Perczel Bélában, a magyar kir. kuria elnöke, kivél közéletünknek egyik legtisztelendő, legrokonszenvesebb alakja hanyatlik a sírba.

* Az érdemes férfiú elete számos ízben volt már ismertetve e lap hasábjain, adatait nem szükséges részleteznünk s elég, ha kiemeljük nyilvános pályájának főbb mozzanatait.

Perczel Béla a már a XVI. században történelmi névvel bírt bonyhádi Perczel családból származott s fia volt Perczel Sándornak, kinek huszonkét gyermeke közül Móricz a szabadságharcnak volt vitéz tábornoka, Miklós is jeles katona s utóbb Tolnamegye főispánja, most országos képviselő.

Testvéreivel együtt ő is gondos nevelésben részesült. Nem kisebb ember, mint Vörösmarty Mihály volt a Perczel-fiúk nevelője, ki lángoló hazaszeretét, nemes, nagy eszméktől hevülő lelkét növendékeibe is átplántálni igyekezett.

Béla befejezvé tanulmányait, mint 21 éves ifjú 1840-ben lépett Tolnamegye tiszikarába, hol fokozatokat emelkedett s 1848-ban már alispánja volt a megyének, hol megbeszélhetetlen szolgálatakat tön hazája ügyének a szabadságharc alatt a közigazgatási térer, mint fivéréi a harcmezőn. A forradalom után visszavonulva élt, de magányában is fölkereste a közbizalom s igazságszeretete annyira ismeretes vala, hogy a poros felek, az akkori bíróságok mellözésével, közös akarattal őt keresték meg igazságtételért, ki azt oly meggyőző módon, anny pártatlan-sággal szolgáltatta ki, hogy a mi a judikaturában csaknem hihetetlen, rendszerint mindenik fél meg volt elégedve.

Midőn a hatalom szükségét érzé a nemzethez közelíteni, 1860-ban a helytartó tanácsához nevezte ki, hol a közbizalom s közigazgatási ügyeket vezette. Am az alkotmányos időjárás csakhamar véget ért s Perczel Béla ismét visszavonult a közelettől s itt csak 1865-ben találkozunk vele ismét, mint a bonyhádi kerület országgyűlési képviselőjével s egy évre rá királyi ítélő-táblai bíróval. De régi kerülete 1867-ben is képviselő-jévé választá.

Az országgyűlésen nem játszott zajos szerepet, mindazonáltal a Deák-párt tekintélyei közé tartozott s annyira bírt képviselőtársai nagyrabecsülését, hogy pártja elnökévé választá, 1872-ben pedig a képviselőháznak első alelnöke, a Bittó-kabinet idején pedig elnöke lett s mint ilyen, higgadt, igazságos modorával vívta ki valamennyi párt tiszteletét.

A fuzionális kormány 1875-ben ő volt első igazságügyminisztere s igazságszolgáltatásunknak számos nevezetes reformja epen az ő minisztersége idejére esik. Ekkor történt a bíróságok újja szervezése s ekkor született meg az igazságügy terén az újabb alkotmányos érának legjelentékenyebb alkotása: a büntető jogi kodex.

A sokszor szenvedélyektől izgatott politikai élet azonban nem igen felelt meg az ő engesztelő, békés természetének s az igazságügyminiszteri társzát letéve, azt a nyugalmasabb bírói pályával cserélte föl, melyre valódi hivatása volt. Az akkor még fennállott semmitőszék elnöke, majd a magyar kir. kuria két osztályának egyesítésekor annak, Majláth György országbíró mellett, másodelnöke, ennek gyászos kimulása után pedig, 1884 végén elnöke lett, mely állásában kiváló judiciumának ép oly fényes tanubizonyosságait adá, mint nem közönséges szervező tehetségének.

Híven teljesíté kötelességét magas állásában egészen ereje fogytáig. De a betegség már a múlt év elején ágyba dönté s a betegséggel tizenhat hónapon át vívott nehéz küzdelem után márczius 25-iken kiszivedett.

Abban a jelentésben, melylyel a kir. kuria

alelnöke a gyászbeszédet e magas testületnek tudomására hozza, ki van emelve az a szerénység és nemes lelkület, melylyel a megboldogult a vele érintkezők szeretetét és tiszteletét minden körben megnyerte, föladatainak teljes átértése, mely fontos bírói állásában az ügyrend szigorú megtartásában és az igazságszolgáltatás egysége fölötti lelkiismeretes felügyeletben nyilvánult s a kötelesség szigorú betöltése, melyben mindig legelől járt.

Egész jelleme bírónak alkotá. Szenvedélytől mentes, higgadt, igazságos bíró volt; de nem ama rideg szigorúságú bírák közül való, kiknek vezérelve: «fiat justitia, perat mundus»; hanem az igazság követelményeit az igazi ember-szeretettel egyeztetni tudó, a merev formalitások között is az eleven életet kereső, az anyagi igazságot mindig szemök előtt tartó bírák közül való, igazi erkölcsi tartalommal, elfogultságtól mentes ítélő erővel, a jellemnek tisztaságával s erős kötelességérzettel mellet rendkívül jó szívvel, — egy szóval a bíróban a legényegesebb és leg-szükségesebb tulajdonokkal, melyek nélkül lehet valaki kintin jogász, nagyszerű paragrafus-ismerő, de a törvények intézkedéseit az erkölcsi magasabb követelményeknek is teljesen megfelelő módon alkalmazó bíró nem lehet soha.

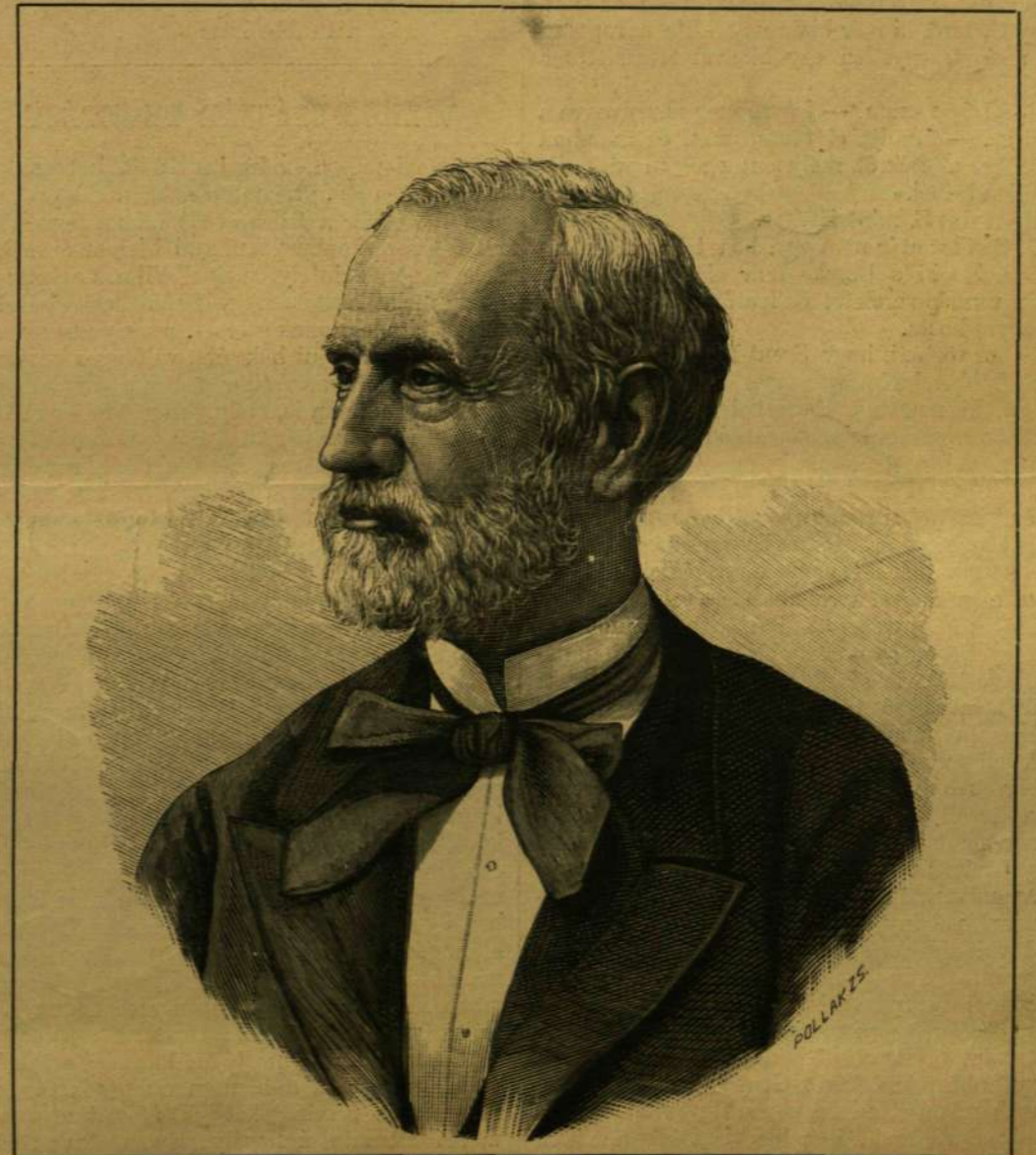
Midőn Perczel Béláról azt mondja kora, hogy «igaz bíró» vala, a legméltóbb dicsőretet adja meg neki, de semmivel nem ad többet, mint a mennyit valóban meg is érdemelt.

LUBBENDORF.

— Életrépl az orosz társaságból. —

A moszkvai kormányzóóság területén lakó orosz főurak közt S. grófot illette az elsőbbség, és pedig három oknál fogva. Először valami 80 négy-szög-mértőldnyire terjedtek uradalmi, másodszor neje a legszebb asszony volt az országban, harmadszor pedig azért magaslott ki mindenek fölött, mivel a czár különös kegyét bírva, a szó szoros értelmében senkitől sem kellett tartania. E három prerogatívával azonban soha sem élt vissza, hanem fejedelemi fényvel berendezett palotájában az egész orosz főnemességet kiváló szívességgel lekötelezte.

A krimiai hadjáratban több ízben tüntette ki

PERCEL BÉLA.

egy alkalommal, hogy az angol követ bemutatta két fiatal honfitársát, kik aztán szintén meghívót kaptak a baráti vadászatokra. A fényes vadás ebéd után, mely rendszeren éjjel-utánig tartott, az úri társaság kártyaszalthezült. G. lord, ki nem sokkal azelőtt egy nyakaszegett távoli rokona címét, és óriási vagyonát örökölte, már Londonban hallotta az orosz nábob híreit, és alig várta az alkalmat, hogy jérékét lássa. Mint rendszeren, a különben nem épen arisztokratikus Lansquenét járta, eleinte aránylag csekély, utóbb pedig mesés összegekben.

— «Ugyan kérem — kezdé G. lord a háziurhoz fordulva — nem volna-e kedve velem néhány játszma piquet-t lemorzsolni?» —
— «Igen szívesen — válaszolá S. gróf — habár be kell vallanom, hogy nem igen értek hozzá.»
A többi vendégek, annak előzetében, hogy valami különös látványra lesznek tanúi, azonban az érdekes játékosok körül csoportosultak.
— «A point, ha szabad kérdezni?» — kérde S. gróf.

— «Én rendszeren 100 font sterlingbe szoktam otthon játszani, — válaszolá az angol, — de ha tetszik, tegyünk orosz pénzt, tén 500 imperiált.»
— «Legyen kerek 1000 imperiál...»
— «Elfogadom.»
— «Tehát ha úgy tetszik, 12 játszma — folytatá a gróf.

— «All right,» — felelé G. lord.
A teremben néma csönd uralkodott.
A kinek a játékról némi fogalma van, tudni fogja, hogy ily óriási betéttel 12 játszma alatt nagyon könnyen 200 ezer imperiált is el lehet veszteni, habár annak a lehetősége sincsen kizárva, hogy a játék végén nagyon csekély különbség mutatközik.

A sors azonban másképp akarta, mert már a hetedik játszmánál S. gróf 800 pointtal, vagyis 800 ezer imperiállal volt hátra, mely veszteség az utolsó előtti játékban egy kerek millióra rugott.

Ekkor S. gróf azon ajánlatot tette ellenfelének, hogy az utolsó játék kétszeresen, s azonkívül az összes tételek kettős összegebe járjon, úgy, hogy ha a szerense ellene fordulna, 2 millió imperiált bizonyosan, és azonkívül még nagyon sokat veszíthet.

Az angol néma fejbólintással elfogadta az ajánlatot.

Tíz perczig tartott még a küzdelem, mely alatt S. gróf, mintha néhány kopékáról lett volna szó, nyugodtan szivarozott. A dolog vége az lett, hogy G. lord, ki már biztosan hitte a roppant nyereséget, egyetlen egy hibával elvesztette a játékot.

— «Lássu uram, — jegyzé meg mosolygva a házi ur, — fogadju el tanácsomat, és mondjon le örökre a játékról, mely önt egészen ki tudja venni sodrából.»

Ilyen volt S. mint játékos.
II. Sándor cászár nem egy ízben teljes elismerését fejezte ki a büszke főur előtt, a miért az orosz vendégzeretetet és igazán finom modort érvényre hozta.

Ekkor történt, hogy Szent-Pétervárra valami báró LubENDORF névű német eredetű ember érkezett, ki nemcsak Berlinből, hanem Európá más fővárosából is szép ajánló levelekkel lévén ellátva, a legelső körökben megfordult. Finom modoru és pénzzel bőven ellátott csinos ember lévén, nemcsak a nagyon otthonosnak érezte magát az orosz arisztokraczia társaságában, minél fogva mindenki nagyon természetesnek találta, hogy S. gróf termeiben is a szívesen látott vendégek közé tartozott, Baratoiban különösen a hölgyeket egészen elbájolta gyönyörű hangzával, de a férfi-világ is meg volt vele elégedve, mert kitűnő lovas, jó ivó, bátor vadász és merész játékos lévén, soha sem adott kifogásra alkalmat.

A teli palotában S. gróf mutatta be a cászárnak, habár ez a bemutatás tulajdonképen a porosz követ teendőhez tartozott volna, de senki sem aprehendált, hogy a gróf e részben a követet helyettesítette.

Az udvarnál történt bemutatása után LubENDORF néhány hétre állítólag Berlinbe utazott, valóságilag pedig Genfben tartózkodott, hol őt véletlenül meglátta Berg tábornok neje, ki egészségi szempontból a telet Svájcban töltötte. Berg báróné, egyik lelvében, melyet Szent-Pétervárott maradt férjének írt, felemlítette, hogy LubENDORF bárót Genfben látta. A dolog magában véve senkinek sem tűnt volna fel, ha LubENDORFSzent-Pétervárra visszaérkezése után

a többek közt Berg báróval találkozna, határozottan nem tagadja, hogy soha életében Genfet nem látta.

Ez idő tájban történt az első merénylet Sándor cászár ellen, melynek fonalait, és pedig nagyon helyesen, Genfben keresték, mivel a tettesek egynesen onnan jöttek az orosz fővárosba. LubENDORF a merénylet előkötésekor betegen feküdt a Movskaja egyik előkelő fogadóházban.

Midőn a cászár szerencsés megmenekedése után napok óta egész várost kivilágították, LubENDORF egy híres szent-pétervári kárpitosnál 500 rubelért egy nagyon csinos transparent-képet csináltatott, mely általános tetszésben részesült.

Amde az orosz rendőrség titkos kémel a merénylet előkötése óta folytonosan a Genfben tartózkodó orosz forradalmi párt egyik főemberét kutatták, kinek az ottani orosz úgynökök állítása szerint Szent-Pétervárott kell tartózkodnia.

LubENDORF-a senki sem gondolt Berg bárón kívül, ki azóta több levelet kapott nejétől, melyekben ez folyvást azt állította, miszerint az előtte jól ismert LubENDORF bárót egy bizonyos napon Genfben látta és felismerte, a nélkül, hogy őt a báró észrevette volna.

A dolog annyira ment, hogy Berngt távirati úton haza hívták, hol élő szóval a rendőrmisztárnél tanúságot tett LubENDORF Genfben léteéről.

Mi alatt a rendőrség és a cászári titkos iroda arról tanakodtak, miképen lehetne a porosz főur titkaihoz férni, megtörtént a borzasztó merénylet, mely Oroszországot legjobb és legnemesebb szívról uralkodójától megfosztotta. Ugyane napon LubENDORF báró titokteljes módon eltűnt Szent-Pétervárról a nélkül, hogy valamikor több hírért hallották volna, mi csak egyszer Berlinből az a hír érkezett, hogy az egyén, ki báró LubENDORF nevet bitorolva magát Szent-Pétervár legjobb köreibefeszékelte, tulajdonképen orosz ember, s a genfi orosz emigráció legtevékenyebb tagja. A valódi báró LubENDORF soha sem mozdult ki pomeraniai birtokáról, esse ágában sem lévén valamikor Oroszországba utazni.

Miután pedig az udvarnál soha sem tudták elfelejteni, hogy az ál LubENDORF csakis S. gróf által lón a cászárnak bemutatva, s e révén a merénylőnek bizonyára fontos adatokat adhatott, S. gróf parancsot kapott, miszerint életfogytiglan Baratoiban internálva kell maradnia.

E kemény büntetést a büszke főur annyira szívére vette, hogy harmadnapra a cászári ukáz megérkezése után föbe lölte magát.

VILMOS CSÁSZÁR TEMETÉSE.

Pénteki napon, márczius 16-án helyezték el ideiglenesen az új német birodalomnak elhunyt első császáját, a 91 évét élt Vilmos porosz királyt, Charlottenburgban, szülői koporsó mellett. Ama nagy tekintély, melyet Vilmos császár az általa megválasztott nagy férfiak segítségével a német birodalomnak szerzett s mely Európában különösen a berlini béke óta, valóságos hegemoniává fejlődött, visszatükröződött a «diadalmos» császár temetésén is, mely pompában és méltóságban rikítottá parját.

Az új császár megérkezése ott hagyták a holttestet a halottas házban, de megérkezése napjának éjjelén átvitték a Spree szigetén fekvő, különben igénytelen külsejű székesegyházba, hol a díszavatalt felállították. A bitoros bársonnyal borított ravatal mellett három nagy kandelaber s egész sereg virág között ott voltak párnákon a cászárral rendeljei, a porosz korona, a német császári páleza s más fejedelmi jelvények. A koporsó körül Nagy Frigyes atya híres óriás katonáinak jellemzőbe öltözött katonatisztek és veteránok állottak őrt. Maga a halott is katonai egyenruhában feküdt a ravatalon s a fejen volt ismert sapkája, mellén különböző hadi jelvények, köztök a vaskereszt. Négy napon át folyvást ezer és ezer ember tolongott a szűk helyen, hogy egy utolsó pillantást vehessenek a cászárnak Berlinben oly annyira ismert arcára, csak néha zárták el magas vendégek kedvéért a bejáratot s ekkor is néha öt-hat órán keresztül, hófűvást között, szélviharban, százan meg százan vártak a bejuthatási engedélyre a szabad ég alatt.

A templom közepe táján hidszerű emelvény vonult keresztül, a honnan a nagy közönség a ravatalt és a virágokat jól megláthatta s az utolsó pillantatot ünnepélyesség hangolta az orgo-

nának csaknem folyvást hangzó, lágy zenéje, a sötéttel beburkolt épület, s a tömördek virág erős illata. A koszoruk között volt egy liliomokból, rózsákból és nefelejtsékből készült, melyet az elhunytak hét dedunokája: Vilmos trónörökös négy fia, a svéd trónörökösön két fia s a szász-mei-ningeni nagyhercegnő kis leánykája nevében állítottak ki. Vilmos trónörökös neje, Henrik hercege s a román király pálmákat helyeztek a ravatalra, a portugál király s a román királyné babérből készült koronákat, a spanyol királyné kameliát, a württembergi királyné kősborkat, a francia kőztársasági elnök kameliát és hóvirágot, stb.

Tizenegy órakor hangzott föl egyszerre az óriási város összes tornyaiból a harangzúgás, hirdetve a temetés kezdetét; de már előbb sírú tömegekben borította el a kíváncsi serege a székesegyház környékét, a csipős téli hideg dacára türelemmel várva a gyászoló notabilitások felvonulását. Csakhamar megtelt velök a kis székesegyház belseje. A korona mellett gróf Stolberg Wernigerode főkamrás foglalt helyet, a miniszterek a többi koronajelvények mögött s a koporsó fejezől Pape testőrtábornok tartotta a Hohenzollernek zászlóját, Lehndorf gróf és Radziwill hercege főhadsegédek szomszédságában. Maga a fő gyászoló, az új császár, betegsége miatt nem vehetett részt a gyász-szertartáson, azonban a császárnő ott volt leányaival, s a román királynéval és más fejedelmi nőkkel az oltártól balra foglalt helyet; a szász, belga és román királyok, az angol, osztrák-magyar, orosz, dán és svéd trónörökösök, továbbá a német nagyhercegek és uralkodó hercegek a jobb oldalon álltak egy csoportban, míg a diplomata-testület a királyi páholyfal szemben foglalt helyet.

Az elhunyt császár határozottan kifejezett óhajátá szerinte, a gyászszertartást a székesegyházi papság segédkezésével dr. Kögel fő udvari lelkész és fősuperintendens teljesítette. A vendégek gyülekezésének ideje alatt folyvást hangzott az orgona, az elhunyt által különösen kedvelt egyházi melódiákat hangoztatva s csak később, kevéssel 12 óra után, kezdődött meg a tulajdonképi egyházi szertartás, melynek kezdetét és végét a dom szomszédságában felállított katonaság gyászlovászei jelezték.

A gyász-szertartás végeztével megindult a menet a hosszú úton, az egy mérföldnél meszessebb fekvő mauzeumig. A város határát jelző brandenburgi kapuig mind gyalog mentek, azon a főkép munkások és tanulók által fentartott s körülvevett úton, mely az elhunytak egykori lakóhelye mellett is elvezetett. A koporsót hat főtiszt vitte ki a kocsira, mely előtt az udvari személyzet s még előbb a különböző ezredek képviselői foglaltak helyet. A koporsó előtt vitték a brandenburgi választói kalapot és kardot, a fekete-sasr-endejelt, a császári pecsétet, kardot, jogart és a királyi koronát, mindeniket egy-egy miniszter. A nyolcz fekete és feldíszített lovat, mely a kocsit huzta, törzsztisztek vezették s a koporsóról lenyúló posztó szegélyeit magasrangú tisztviselők felváltva emelték. Közvetlenül a koporsó után a császár kedvező lovat vezették, majd egy kis távolságban jöttek a főhadsegédek s utánuk egyedül a császár képviselője, Vilmos trónörökös és közelebben Pape testőrtábornok a császári zászlóval, mely fehér selymen fekete sast mutatott. Az idegen királyok és uralkodó családól származó hercegek egymás mellett mentek, nagyrészt kezükben tartva fővegeiket, utánuk jöttek a követek, tábornokok és más előkelőségek. Bismarck és Moltke, az új császár határozott kívánsága folytán, koruk és egészségi állapotuk miatt csak a templomban jelentek meg s Augusta császárné a gyászmenetet a régi palota egyik ablakából nézte. A menet hátsó része, a tömördek deputációi tagjaival, már kevésbé élénk kepet mutatott, s az egyszerű fekete ruhát csak ritkán tarkították meg fényes egyenruhák és az egyetemek képviselőinek színes talárai.

Félkettőre volt, midőn a gyászmenet a császári ház előtt elvonult az Unter den Linden gyászlobogókkal borított utcájába, hol egy művésziesen készült gyászkaput állítottak fel. Ez az utca volt az, hol a «győzedelmes» császár egykor hadjárataiból visszatérve, diadalmenetét tartotta. Az utca végén, a brandenburgi kapunál, hol a Viktória-szobor körül a testőrség csapatai foglaltak helyet, a fejedelmi vendégek a készen álló kocsikra szállottak s az állatkert nevű ligeten át Charlottenburgba kocsiztak, míg maga a

halottas menet a zöld fenyő-bokrokkal borított s a testőrség által körülvevett országuton húzódtott tovább.

Délután 3 órakor érkezett meg a gyászmenet Charlottenburgba. A palota középső ablakánál megjelent ekkor díszegyenruhában Frigyes császár s meghatva tekintett a koporsóra, míg az a mauzeum felé vezetű fasorban el nem tűnt. A királyok és más fejedelmi vendégek, valamint a magasrangú méltóságok képviselői itt ismét csatlakoztak a gyászmenethez, a nők erősen lefátyolozva. A mauzeum bensejébe 3 óra és 30 perczkor vitték be kismzelt katonák a koporsót. Csak a legközelebbi rokonok és fejedelmek mentek be utánok az épület belsejébe, hol a koszorukkal díszített emelvényre letették a koporsót, fejjel a bejárás felé. Egy tűzértiszt zsebkendőjével adott jelt a tűzérsegnek s csakhamar megkezdődött a gyászlovásék sortize s az ágyuk dörgése. A tömeg némán vette le fővegét. Pár percz múlva újból megnyílt a mauzeum ajtaja s kiléptek a fejedelmi vendégek. Az első kocsiban Viktória császárné, a másikkban a trónörökös neje foglaltak helyet, utánuk következtek egymásután a többiek s nem sokkal 4 óra után ismét bezárták a mauzeum kapuját.

A sírboltot, a hova a sokat emlegetett császárt most ideiglenesen elhelyezték, anyja, Luiza porosz királyné sírja számára 1810-ben Gentz építette. Midőn Vilmos császár atya, III. Frigyes Vilmos 1843-ban meghalt, Schinkel híres építész jelentékenyen megnagyobbította az épületet. IV. Frigyes Vilmos, a most elhunyt porosz király testvérbátyja és előde a trónon, nem fekszik itt, csak szívét tették le szülei lábához márványtartóban. Most, hogy az öreg Vilmos ide jött megnyugodni, valószínűleg újból fognak itt építeni és javítani s a császár jelenlegi nyugvóhelyét csak ideiglenesnek kell tartanunk.

A BÉKÉSMEGYEI ÁRVIZ.

— Térköpünkhez. —

Árviz mindenütt. Békés, Szathmár, Csongrád, Temes, Szabolcs, Heves, Zemplén, Nógrád, Nyitra, Pozsony, Győr, Sopron megyék szenvedtek ez ideig nagyobb kárt.

A TÖLTÉSEKHEZ SIETŐ MUNKÁSOK. Janytik M. rajza.

Békésmegyében 100.000 holdnál több szántó-föld került víz alá, a melynek jó része nem ad az idén termést, hol a hajlott fejtű dús aranykalászok helyett, majd csak nád és gyékény terem, az a vidék gyászos csapást szenvedett. A hova a víz — öreg guzdák állítása szerint — az előtt soha sem jutott, ott most sik tenger terül. Az itteni nagy terjedelmű Wenckheim-uradalmat egészen váratlanul érte a veszedelem; távolról sem gondoltak arra, hogy a Körös gátat szakítsón s a Békés, Csaba és Gyula közt levő óriási nagy területet elárassza. Így esett aztán, hogy örült, a ki ép-kész lak menekülhetett, a gerlai pusztai kis község csakhamar üzött s a jobb anyagból emelt épületeket épen olyan gyorsan lerombolta az ár, mint az egyszerű eszéldakokat, úgy hogy az uradalmi eselédék a gerlai kastélyba voltak kénytelenek menekülni. A nagyszámú eselédnöp itt tartotta magát 24 óráig, míg a majorságban 192 darab igavonó szarvasmarha a vízbe fulladt. Elhajtani többé nem lehetett őket, s a szegény párák pusztulását szívafasaró látvány nézni.

Az öreg béresgazda ünneplő mándlija újjával

Vilmos trónörökös. VILMOS NÉMET CSÁSZÁR A BERLINI SZÉKESSEGHÁZBAN FELÁLLÍTOTT RAVATALON.

nehány könnyöt törölt ki a szeméből, mikor a szegény jószágok egyikének végső bődülését hallotta.

A cselédket másnap tutajokon mentették ki. Az uradalmi kaszár, ki családijával együtt laképületének padlására volt kénytelen menekülni, szintén másnap szabadult ki eléggé kényelmetlenül helyzetéből. Wenckheim Károly báró, Géza főval szintén ott szorult a kastélyban, s ő is csak másnap menekültek nagyobb csónakon az Előviz csatornán át a kigyósi kastélyba. A báró egyedül csak szép menésőt tudta megmenteni, a többi jószág és takarmánya oda veszett. A kisebb birtokok, kiknek nagyobb részben a gerlai határon belül van a birtokuk, okultak a szerencsétlenségén s a ki tehette, idejében biztos helyre hordta mindenét. De azért sokan voltak, kik a hurezkodásra nem állottak készen, és sokan, kik tanýáikat nem akarták elhagyni; ezeket így kellett erőszakú kimenteni, jószáguk, kis ingóságuk pedig oda veszett.

A békésmegei árvizi katasztrófáról térköpünkkel nyujtunk olvasóinknak tájékozást s némi magyarázatot, hogy az első veszedelem beálltától, mint vette be egymásután az ára hevenyében épült védgátakat, s mint terjedt el a tenger víz egészen Körös-Tarcsá-ig.

Sem a békésiek, sem a csabaiak nem törődtek a Fehér-Körös áradásával, melybe Gyula-Remete alatt az Itze-domb irányában a Fekete-Körös szakad belé. A Fekete-Körös egyik ágát a Régi Fekete-Körös képezi s ez Dobozon át félkör alakban haladva, Békés alatt szakad be a Fehér-Körösbe. A nagy áradás, a hirtelen beállott enyhe időjárás és hóolvadás következtében a Fehér-Körösnek Békés-Gyula-remetei vonalán, a két beszakadás közt duzzadás állott elő, s márczius 13-án reggel a dobozi hid alatt a zajló Körös vize a védgátat elszepeste. A mint a víz a védgáton át utat tört magának, a szakadás annál rohamosabban nőtt, s csakhamar 125 méter szélességben ömlött és zuhant az ár, az itt-ott már zöldelő dús vetésekre. Ugyanekkor feljebb a Körös vonalán egy másik 85 méter szélességű szakadás támadt, s a bős elem most már két helyen zúdította vizét a pusztákra. A váratlan veszedelem elől rohant mindenki, mert a láthatár csakhamar megtelt uszó jégtáblákkal, töből kiszakagott fákkal s rövid idő múlva házfedelek is úsztak a felszínen.

Az áradás Zebenyt, a Gerla-Marú erdőt, Posteleket, Körtvélyest, Szeregházát, Nagy-Hajlást és Gerla községet csakhamar elborította, benyult egészen a gyulai határba a Nagy-Fenek dülőig, más oldalról pedig alányult Békésig. Békés-Csaba csak ekkor kezdett védekezni. A víz hírére az Előviz csatorna két partjára összes közerejét kirendelte s megkezdte a védgátak építését. A jobb partot 24 óráig sikerült csak fontartani, 15-én hajnalban Dobánykertes alatt meghágtá a frissen épült kis nyulágat s az áradás az Előviz csatornába hatolt, hónnétt leszaladt egészen a békési Cserenyés hidig, ezt azonban a békésiek jól-rozzalt előre betömtek. Bekést ez oldalról fenyegette legnagyobb veszedelem, de 8 napi kitartó, fárasztó

munka után a hid vízmentes elzárása teljesen sikerült. Nehány órával később a balpartot is meghágtá az ár s ekkor először Apponyi Albert gróf birtokát, a vandnáti pusztát és majorságot, a Csep-esányi majort, a Nagy-Rétet, a Felvegi legelőt elárasztva, előnté egyuttal Békés-Csaba jobbparti városrészt, a Bogárházak nevű városnegyedét, mely ma romokban hever, a nyaralókat, a Széchényi ligetet, a kórházat, temetőt s a Körösön túli szőlőket.

A szegény bogárházi nép nagy sebbel-lobbal a Körös csatorna partjára hordta kis holmiját, hónnétt aztán a városba beszállították. Beliczey István főispán, mint Békés-Csaba kormánybiztos a további veszedelem elhárítására azonban megteette a lépéseket. A Körös-csatorna jobb partját némi küzdelem után feladta, a védekezést a balpartra s a csaba-békési utvonala tette át. Nyolcz napig tartott a kérésébeesett védekezés és s ez idő alatt a Körös csatornatól a tiszai vasut vonaláig rögtönzött körgátat építettek. Márczius 23-án az áradás meghátalta az eddigi védvonalakot s előnté a kis rétet, Doboz-Megyert, a borosgyáui pusztát, a békés-földvári vasutlöttség hatolt, melyet másnap Hidasbát irányában elszakított. A romboló elem ellepve a Hidaslapost, a békési és berényi tanyaónk át közel Mezö-Berényhez jutott, a városolt mintegy félóra járányira lekanyarodott a Tehénnyomásnak s a Wenckheim-pusztának s közel Tarcsa előtt megpihent, mivelhogy a békés-földvári vasuti töltés átszakításával egyidejűleg Kis-Megyeren felül a tiszai vasuti töltés szintén elszakadt s így az áradat két irányba terjedhetett. Ez utóbbi áradat a közel levő területek elfoglalása után a felső nyomást, a nagymegyeri pusztá nagyobb részét, Kamutit özönlötte el s Kondorosnak indult; csakhamar azonban visszafordult a lapályosabban fekvő békési tanyaónk s a vasut mentén a közbeső összes területeket elfoglalta. A kérésbejó menekülési jelenetek itt is ismétlődtek s habár eddig kiszámíthatlan is a kár, annyit mégis örömmel jelenthetünk, hogy emberélet nem esett áldozatul.

Ha a nagy tengervíz gyors lefolyást nyer, az esetben talán az idén is aratnak még Békés-megyében; de ha levezetése csak lassan lesz eszközölhető: a nyárra és az ősre ott is beköszönt a még eddig nem ismert — nyomor.

Kanizser Géza.

AZ ÁRVIZ BÉKÉS-CSABÁN.

A nagy alföldi város lakossága, számításba véve ezt, hogy a mesterséges úton bevezetett Körös-csatornán kívül semmi más folyóvíze a határban nincs, nem is sejtethető, hogy valaha vízártól kell károkat szenvednie. S im a csapás bekövetkezett. A hirtelen langyosra változott idő az idei kemény tél iszonyu hőmennyiségét hirtelen feloldasztván, a Körös csekély medre se volt képes befogadni a megnövekedett hóvizet messzire kiöntötte partjaitól, tengerrel változtatva a tájat körös-körü, tönkretelve utjában minden épületet s szíveszerre menő holdat borítván el a

megye termékenységéről híres szántóföldjeiből. Maga a város a kétségbeesett védekezés dacára is alig bírt volna a végpénztől menekülni, ha a véletlen más lefolyást nem nyit az árdatnak. A Csaba és Budapest közt futó vasutvonal töltése ugyanis Békés-Földvár és Csaba, úgy szintén Békés és Földvár között több kilométer hosszúságban átszakadt s így az ár új teret nyerve, hirtelen apadásnak indult a veszélyeztetett községek alatt.

A sűrű tanyák és kisebb helységek azonban elveztek a sík földön több méterre emelkedett víz-tómag alatt. A Békés-Csabát körülölelő gátról széttekintve, alig lát a szem egyebet egyes fák kinyúló koronájánál; az égboltozat a távolban egyesül az ártengerrel. Az okozott károkat kiszámíthatatlannak. Békés-Csaba körülbelül 3 méterrel fekszik alantabban a víz jelenlegi szintjénél, s ez rendkívül nehézzé tette a védekezést. Tartani kell attól, még jelenleg is, hogy a csak pár méter szélességben emelt nyulaták a sűrű szivárgások folytán elszenvednek. Több század katonasági segítő az elcsüggedt és fáradságtól már-már kimerült lakosságot az erőfeszítési munkálatokban, melyeknek egyedül célja, hogy legalább a város maga mentve legyen. Az aggodalom még egyre tart; — habár látszólag a veszély elmult, de az éberség nem szünetel s a lakosság ott virraszt a benépesített töltéseken petroleum-fátyák fénye mellett.

Békés-Csabának 30—32,000 lakosa van, többnyire tótok, szorgalmas, művelődésre és magyarsodásra hajlandó nép. Rendezett tanácsú város, melynek állandó színháza és számos más figyelemre méltó középülete van. A városköz, melyet a lakosság nemrég emelt, díszere vala a főternek. Szemben van ezzel a 60-as években alapított népbank épülete. Az evangélikus, katolikus, református templomok is mind a főteren sorakoznak. A szép virágzásnak indult város sorsát végtelen nehézzé tette a váratlan csapás.

Tegnap még módos gazda, ma koldus, s azon küzd, hogy legalább hajléka legyen. Boldog, kinek csak az is megmaradt. A közelben fekvő községek sorsa félig ismeretlen, miután a közlekedés éjszaka, kelet és nyugot felé teljes lehetetlen. Gerla, Doboz s több más községek felől ijesztő hírek szállnak szájról-szájra.

A vasúti közlekedés B.-Csabára Budapestől csak N.-Váradon át történhetik a szakadások miatt; e vonalon téve meg az utat, körülbelül Nagy-Káta az, a honnan kezdve kétféle csak vizet látni a vasúti kocsis ablakából. Keskeny szalag a vasúti töltés, melyen a vonat óvatosan halad, mint egyedüli száraz darabon. Víz és víz, szomorú kép mindenfelé egész Berettyó-Ujfalug. A Zagyva, Tápé és Berettyó s a hó-olvadás műve ez mind. Így van ez dél felé egész Abonyig. Hozzávetőleg se lehetne számot adni arról a földmennyiségéről, mely jelenleg a Dunától majdnem Erdély határáig víz alatt áll. Újabb tudósítások a Tisza áradását jelentik mindenfelől. G. L.

DIVATTÁRCZA.

Márczius vége.

A legrégebb divatközlöny a biblia. Ha a divat csak a női szépség ösztön szerű művészete volna s nem egyszersmind a női hisúság vetkődése is, akkor talán még messzebbre vissza lehetne vezetni genezisést. De a paradicsomban nem lehetnek divat-reporterek s ha lettek volna is, az «Ott voltak» fényes névsora ezúttal egyedül Éva asszonyoságból kellett hogy kijeljen; hiányzott tehát a divat nagy gépezetének leggyorsabb forgó kerekére; az egymást felül múlni vágyó hisúság.

Az első divatkrónikások tehát nem kisebb személyiségek, mint Dávid és Salamon királyok, kik cseppet sem átaláltak ékes szavakban írni le Hebron rózsáinak toilettejeit. Mennyi hálával tartozunk ezeknek az odavetett jellemzéseknek, hogy megmentették az arkhologia számára az ó-kori művelődéstörténet egy nevezetes forrását, azt csak az tudja, a ki a női ruha és a női szív redőzeteinek ütvesztőjét tapasztalatból ismeri.

A kereszténység első századai maga a puritán egyszerűség korai voltak az öltözködésekben, mert a «hajnalpir» és a «csillagfény», melybe fölhevült képzelmű troubadourok és minnesingerok öltöztették fel ideáljaikat, aligha tették költségesebbé a szabó-számlát. Csak a kereszties háborúk hozták újra Európába a luxust a maga egész keleties pompájával és féktelenségével. Az a nagy keresztény vállalat, mely Krisztus lobogója alatt, kereszttel élén, a keresztény ügy érdekében hatolt be Ázsiába, mily különös! egy darab pogány civilizációval tért meg s alapját vetette meg annak a modern paganizmusnak, melynek neve ma: a divat.

XIV. Lajos nagy minisztere, Colbert, kiadta a jelszót: a francia nyelvnek általánossá kell

lenni Európában s a francia divatnak meg kell hódítania a világ minden népét! S ime, a hatalmas eszme, mely voltaképpen csak egy nemzetgazdasági spekuláció célját takarta arra a végre, hogy az állam pénzes zaeszköt milliókkal töltse meg — tetté vált s ma is ép oly varázsszával bir, mint készésze év előtt.

Ennek a korszakalkotó áramlatnak a legelső szócsove Párisban a «Mercure galant» lett — az első tulajdonképeni divatlap! Képzelmének egy 17 századbeli, ósdi nyomású 8-drétnyi lapot, homlokán a szárnyas isten allegorikus képével, s rézbe metszett terjedelmes dívatképpel, mely egyik francia herceg kisasszonyt ábrázolta, a szöveg szerint «hallatlan hosszú uszályban» — a kinek menyegzője leírását hozta legelsőnek az új állalat az udvari ünnepején viselt összes toilette-eknek részletes tárgyalásával. De mennyi minden nem volt még ezenkívül a Mercureban! Táncozok, játékok, királyi lutri, dekorációk, élőképek, sonnette-ek, madrigalok, talányok, sőt zenemellékletek is. Maga a király személyesen adta meg az engedélyt a lap megjelenítésére s az engedélyes bizonyos Vízé volt, a ki azonban engedélyt később a lyoni Amaury-ra ruházta át s «e ma már nem szokatlan uton» kétségkívül szép összegecskét rakhatott zsebre.

Mióta «Mercure» megindult, 1680-ban — minden hölgy jól jegyezze meg magának a história e nevezetes dátumát! — egész napjainkig legiói támadtak és tüntek el a divatlapoknak. 1712-ben megjelent az első német divatlap is Nürnbergben «Die kluge Hausmutter» czimmel, majd a «Mode- und Galanteriezeitung» s utának gombaként a többi, melyekben a spekuláció ördögei tódultak a megnyitott térre. Volt köztük, mely tudományos szempontból tárgyalta a divatot, volt, mely első rangú írótól hozott mulatató mellékleteket. 1786-ban megalapították az első francia és a német nyelvű divatközlöny — a «Journal des Dames et des Modes»-ot is, mely Frankfurtban hetenként jelent meg, s 1849-ig 150 kötetre szaporodott fel. Mekkora könyvtára az emberi hiálkodásnak! Poros sirjaikba eltemetett mumiák, melyek valaha ragyogtak, mosolyogtak, s ma moly és poloska birodalmai. Milyen fonák képe az életnek, a mult torzító üveg-lencséjén át nézve, a mint végig lapozzuk a sárgult leveleket. Ruhakosár kalapu dáma, arasznyi kurta derékak, s nyakukból leomló hosszú redős szoknyával, a mint kacéran libegnek tova, miközben lopva mosolyognak a monoklisan ágaskodó incroyable-gavallérokra. Tyűketrec-ruhájú cocotte-ok, lisztes parókával fejükön, nyakcsőfő Stuert-gallérök, aláfördített csemettyű-alaku kosztümök, vukli, stáff és krinolin! Paródiák az idő siremlékein! Oh ünnepelet hölgy, ki karesu derékd bájós himbalásával lebegsz végig a termen táncosod karjai közt, kinek bókoló beszéde édes mámorba ragítja véredet, tudod-e mi vagy? Egy «*archeologiai tárgy!*»

Ki emlékezik ma már csak a század elején hordott angol és francia kalapokra is, komikus-nál komikusabb neveikkel: mint a «szenes kosár», a «zaesko», mely az arcz egyik felét egészen elborította, a másikat fedetlen hagyta, és zsebkendő alakú bársony darabbal volt az áll alatt megkötve? A «vágódészakára», a lengyel spikához hasonló lapos tetővel, melyen bojt csüngött alá? A «Minerva» és a «muszka sisakra», mely szintén az arcznak egyik felét egészen eltakarta. Mindezek nagyobb részét otthon is viselték, mert akkor még a nők reggeléhez is kalapban, vagy turbánban ültek, s abban táncoltak egész éjfel. 1808-ban Párisban a szalmakalapokat is oly nagy terjedelemben viselték, hogy két végök összeért, s az áll alatt volt megerősítve. Ehhez járultak a divatos Meduza-fürtök s a rengeteg tollak, melyeknek divata ahhoz a legendához fűződik, hogy egy alkalmommal XVI. Lajos neje öltözésbójába menvén, néhány pávatollat talált asztalán. Mária Antónia öntudatlan kacérsággal vett föl egyet s hajába illesztette, s ime oly jól állt, hogy a király kérére elhatározta, hogy viselni fogja. Másnap struettollakkal vegyítette, s azóta a struettoll szentesítve lett a divat által a legnagyobb álszánd.

A mult századbeli divat halhatatlan megörökítője Chodowiecky. Vázlatai, illusztrációi egy darab művelődéstörténet abból a korból, mely a divat legőrültebb szélsőségeinek szolgált színterül. Nezzük csak az akkori zsebkönyvek, almanachok divat-mellékleteit, melyek közt ma csak az öreg góthai él (1763 óta), de vénsége az is a magas politikára adta fejét s csak a hatalmas

potentátok genealogiájával foglalkozik már. És hol vannak az «Aurora» vagy a «Pesti Divatlap», a «Honderü», az «Emlények» és «Korányok» színes képei, ránczos arczú jó öreg anyóknak sok szalagot is visszamemlékezésének tárgyai, a párta és az ingváll, meg azok a csodálatos kürtö-kalap, fattermördes arszalánok, kiket Beöthy Laezy oly kedves elevenséggel állít élénk!

Az a hitrege, mely a gyermekeit felfaló Saturnusról beszél, a divatlapokról kellett, hogy vegye a példát. Ezek a javíthatlan forradalmak mindig dajkálják ledöntik bálványait, s mindennap újat emelnek helyökebe. A mi mellett különben természetesen igen jól prosperálnak. Így a német «Victoria» 20—30,000 példányban terjeszti az izlés és a női munka propagandáját, a Bazar előfizetőinek száma ma 90,000, a Modewelt (Illustrirte Frauen-Zeitung), mely Párisban francia kiadásban is megjelenik, majd egy negyedmillió s szerkesztősége 8 nót foglalkoztat, míg képeihöz 4 rajzoló, 5 rajzoló szolgáltatja az anyagot, melyet 25 farnetsző, 35 aczélmetsző, 10 színező, és 54 színező dolgoz fel: — mindössze 263 angol 12 gyorsajtóval és egyéb gépekkel. Majdnem hasonló arányokkal dolgoznak a francia «Moniteur» és «Mode Parisienne», az angol «Queen» és «Lady's World» az olasz «La Moda», és «Margherita», a bécsi «Wiener Mode» stb.

A francia izlés és francia szabás természetesen a világ minden divatlapjában megillető méltánylásban részesül, nyelv- és nemzeti különbség nélkül. De bár a francia divat irányadó jellege ma is megdönthetetlen, az igazi divatlap-csinálás terén a németek az elsőség. Az egyszerű és gyakorlati háziasság követelményei iránt távolról sincs a francia divatlapokban annyi érzék, mint a németekben, ezért nem jöhetett ott létre olyan igazi nagy divatlap, mint a milyeneket a németek megteremtettek, a család általános érdekeinek felölésével. A kézi-munkákra a francziák korántsem fektetnek annyi súlyt, a mint hogy általában az ő légkörük inkább a salon, míg ezek akár a legszerényebb házi körben is otthon vannak.

Petőfinek télen volt csak igazán pusztá a pusztá; nos, mi ép oly joggal elmondhatjuk, hogy csak most igazán divat a divat. Soha annyi ékszent nem viseltek Párisban, mint az idén. Egy-egy gyöngyös nyakkötő többé nem is eléendő; drágaköves, gyémántos csattok erősítik meg a derék draperiáit. De legújabb és legelőkelőbb a gyémántos felhold, mely majd minden menyasszony nászkosarában helyet foglal. Épen úgy gyémántos napok is kedveltek, közepükön egy-egy rubinnal. Az emberi góg az egész nap-rendszerrel lehozza már és hiusága eszközevé teszi. Néha e felholdak hideg fényét egy-egy saphir vagy smaragd enyhíti, de a legtöbb csupa gyémánt, melyeket Morgan, a divatos ékszerész tiszta vizűségökre való különös gonddal választ ki. Csillogó lepkék, bogarak is hatáson van szüki ki magokat a haj vagy a derék csipkái közepette.

Régen, a császárság napjaiban, nagyöntéken, husvétszombatján és első napján volt a párisi elegáns nők nagy záródoklása Longchampsba, a tavasz eljövételének üdvözlésére. Folytatása volt ez a hajdani nők szokásos bucsujának a szent remete oltárához, a ki itt lakott, a Mont Valerien árnyékában, zsekelve és csodákat művelve, de a szent cél lassanként helyet engedett annak a cézelnak, hogy ünnepelesen deklarálja a tavaszi divatot. Ha a husvét későn köszöntött be, s a tavasz már előrehaladt, a látvány megragadóvá fejték ki. Mely titok környékezte a megállapodásokat a kalapok terjedelmé és formája, az öltözetek színe, szövete, szabása tekintetében s a kevesbbé beavatottak feszült izgalommal várták, mit hoz majd a divat nagy tanácsa.

Ma már nincs többé Longchamps. Nem rántják le azzal a hatáson hírtelenséggel a saisi fátylat, mely a divat titkát fedi. A legelső nők azok és divatárúnök magok készítik elő apró meglepetéseiket, ügyességben és izlésben mindegyik felülmulni igyekezik a másikat. S a teremtés napjának ez a «legyen» szava még nem hangzott el. De hogy a császárság korabeli divatok lesznek napirenden, arról előre biztosítanak, valamint arról is, hogy a zoldisn veszi át az uralmat, mindenféle árnyalatban, a nilusi zold, a beryllzöld, a füzöld, mohzöld, a bronz- és olivzöld. Könnyű gyapjuruhákat csikosban fognak viselni, nem ellentetes színekkel, de ugyanazon szín különböző árnyalataival. Az ugyanoly színű

selyem és gyapju, vagy a világosabb gyapju és sötétebb selyem egyidejű alkalmazásáról is beszélnek. Csipkét sokat helyeznek kilátásba nyári estélyi viseletrre s ifju lányoknak sok szalagot is.

A legújabb és legelegánsabb szövetekek s minták ritka választékában gyönyörködhetünk Monaszterly és Kuzmik udvari szállított gazdag berendezési rakтарыban. Különösen szép játszó (changent) nianceok találhatóak az atlaszhoz hasonló szövésű, de homályosabb új peau de soie-ban, sárga-fehér, kék-piros, fraise-zöld, szürke-kék stb. színeket szivárnyozva. Tollas és babos mintázatú poult de soie tafota szövésben, továbbá nagy választék csikos surahk, méterje 2 frt 75 krral, chagentanban is, szintén felettebb elegánsak. Egészen új szövot a ritka szép oelienne, a legkülönbébb színben, piros, fekete babbal, kék, fehér babbal, virágokkal, vagy nagy rózsákkal, mely utóbbiak kevesbbé ajánlatosak ifju lányoknak, de rendkívül jól mutatnak császárság és directorium stýlü kosztümökben. Nagy rózsák, virágfűzdegek a gyakori minták crépe de chine-

LÁTOGATÓ RUHA. — A «Wiener Mode» rajza.

ben s mousselineben is, s ezekből néhány igen szép a la Tosca kosztümöt volt alkalmunk látni Monaszterly és Kuzmik utódoi divattermében.

Selymek között az úgynevezett pongee-selymek állnak első sorban, kalász- és lomb-mintákkal, pirosban, füzfaözöldben stb. Meglepo hatásnak az új voile és kasmir-szövetek, fanoizrott sávokkal, melyekbe virágminták, pálmák, vagy egész domboru, fényes aczfall beszött sávok vannak beszövve. Kevesebb a változatosság az angol gyapju-szövetekben, melyek többnyire szín-színben sávozottak, vagy saját színű beszött koczakkal vannak ellátva.

Gyönyörű kosztümöket is láttunk ugyanitt a párisi Laferriere és Doucet-egzekelőit. Egyik a kék crépe és schottisch hatású alkalmazását mutatja, directorium korabeli stýlben, a másik vörös és fekete pongee-selyem császárság korabeli szabással. A harmadik mousseline, szintén directorium-stýlben tartva; húzott derék, rajta szivormában alkalmazott vieux rose szalag, a mellen csokrot képezve. Ujja szintén húzza a válltól a karon át, s alól szinten ugyanoly színű

csokorral átkötve. Széles vieux rose öv fogja át a termetet, elől csokorral. Az alj elől lapos, oldalt két panneux díszíti, míg hátul ránczokba berakva esik alá.

A kor tavasz még a felöltökben is szokott egyet-mást hozni. A legszebbek azok, melyek gyönggyel, csipkével vannak díszítve, többnyire egész testhez állók, vagy elől lazák, s innen majd mindig hosszú szalagesokor esik alá. Plissébe rakott csipke-ujjak képezik a legutolsó divatot ezekben. Csinos egy fichü-forma, a vállon és hátton három-három gyöngylevéll, alól grelot-díszszel, s az ujjakon is grelot-rojtokkal. Angol ruhákhoz leginkább testhez álló жауетet viselnek, nyakán nem ritkán két-három gallerral, a mi pikáns és újszerű.

Még egy szót a keztyűkről, mert a francia mondás szerint: «bien gantée et bien chaussée, c'est bien habillée». Nehány év előt a fekete keztyűk voltak divatban, majd a svéd keztyűk vették át a szerepet, és ma a világosszínű keztyűt iránt mutatkozik igen erős hajlandóság, melynek halvány színei majd a fehéret közelítik meg.

F—a.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A Karácsonyi-pályázat az akadémián. A tud. akadémia márcz. 26-iki ülésén olvasták föl a jelentést a gr. Karácsonyi drámai pályázatra 1887-ben beérkezett művekről. Négy száz arany volt a díj, melyért drámai művek versenyeztek. A jutalmat ezúttal sem adták ki, de találtak a bírálók dícséretre érdemes művet, «Böles Salamon», melynek megtalmazására két bíráló rá is szavazott, három azonban ellenezte az akadémiai korszoru megadását.

A bíráló bizottság tagjai voltak: Gyulai Pál, Heinrich Gusztáv, Lehr Albert, Vadnai Károly és Bánóczy József. A jelenlét Bánóczy terjesztette az akadémia elé. Tizenhárom mű érkezett, de ezekből egy zavaros nyelven írt novella, mely e szerint nem pályázhatott. Négy mű semmi figyelemre nem érdemes. Egy vagy más tekintetben említésben részesült «Könyvek Kálmán» s «Vértanu és szent». Ugyesen írt darab «Az ideálert», de erőszakos a meseje. Népies nyelve, népies mellék-alakjai, népdalai a népszínművek közé sorozzák, s ha a szerző tisztán a nép közé helyezi, lesz belőle oly népszínmű, mint akárhány, melyet az utolsó esztendőben láttunk. «Köppány» gyakorlott verselésű dráma, de cselekvénye hideg, alakjaiban nincs élet. Az «Any a hitvese» pedig jól dramatizált, hatásos regénybeli jelenetek sorozata, de nem dráma. Mind ezek fölött magasabbban kiemelkedik két mű, az egyik általános költői érdemeinél, a másik mozgalmassabb drámai cselekvényénél fogva. Az utóbbi «A megtért», mely az erdélyi fejedelmek korában játszik, és hőse egy elszakodott nemes ifju, ki egyszer hetykén oda veti, hogy minden nőt meg tudna hódítani. Fogad is erre élethálára, s a kit ellenfele kijelöl neki, hogy hódítsa meg, abba mélyen beleszeret, megtér. Epizódok nem tartakzák, a személyekben nincs fölóság, de a problémát nem tudja mind az öt felvonáson keresztül érdekességben tartani; itt-ott vonatott, helyelközöl üres s ezt a hangulatot, gyakran szemlees dialog nem pótolhatja egészen. A «Böles Salamon» bibliai dráma; a bibliából van a tárgy, onnan az esemény szárai, a mellékesemények, a szereplők és a párbeszéd fordulata.

Mint már mások is tették, szerző összekapcsolja az «Énekek énekét» Salamon történetével és a «Példabeszédek» néhány terjedőbb gondolat-rythmusát ugyesen használja föl keleties rejtvény-földásra. Ezek a korbeli adatok egyáltalán a biblia illető helyeinek há másai-ként jelennek meg és úgy hatnak is: keresetlen bensőséggel, egyszerűen, epikus nyugalommal és epikus tárgyiasággal közlik a tényeket. S mert e tények kiválóan belső természetűek: a bölcsesség és szerelem fölúntetői, azért hat e mű cselekvénye inkább mint regé s az egész inkább mint idyll, semmint dráma. Összettközés lehetséges, de szerzőnk gondosan kerül. Szerző hősének nincs annyi energiája, mint a szentírás Salamonjának. A mi hősünk a régi kor szent bölcselkedője, a XVIII. század fölvilágosodottságának és XIX. század szabad elhatározás tisztelőjének szellemébe olva. Nem eszelekki, csak megfigyel; szenved, de nem küzd, hanem lemond, a hős a középkor családától leventéje, csakhogy új csaták zajja elől nem kolostorba, hanem — ezer félecsébe hárémába menekszik. De költészet van a darabban. Nem drámai érdemeiért, de költői szépségeiért a bíráló bizottság két tagja: Lehr Albert és Vadnai Károly a «Böles Salamon» pályamű megtalmazására szavaztak. A többség azonban csak annyit bírt elismerni, hogy a «Böles Salamon» egy-egy hangulata, szép verselési és gondos nyelvű drammatizált idyll, de nem dráma; hogy bizonyos naiv elfogulatlanság a régi témával szemben, mely a mai dráma izalmi után szinte jól esik, e mű leg-

hódítóbb vonása; de drámai mozgalom csak az utolsó fölvonásban van benne. Mindezek alapján a bíráló-bizottság többsége a Karácsonyi-díjat ezúttal nem véli kiadhatónak.

Az akadémia összes ülése hozzájárult a jelentéshez, s a díjat nem adták ki. A Karácsonyi-díjat alapítása óta csak kétszer itélték oda: Szigligeti «Trónkereső»-jének és Csiky «Ellenállhatatlan» vígjátékának. Most, mikor csak egy szavazat hiányzott, hogy «Böles Salamon» megnyerje, felszólalások történnék a lapokban, s az egyik bíráló, Vadnai Károly (ki a jutalom kiadására szavazott) nyilatkozik, és kijelenti, hogy az akadémián bemutatott jelentés a bírálók kisebbségének álláspontjáról nem mond eleget, mert a két bíráló elismerése nagyobb volt, mint a milyenek a jelentés föltünteti. A szerzők nevét most találgatják. Némelyek a «Böles Salamon» Dóczy Lajos művének tartják; de ezt már ezüfolják is. «A megtért» szerzője állítólag Ferdinandy Béla, fogalmazó

ESTÉLYI RUHA BÁRSONYBÓL. — A «Wiener Mode» rajza.

a honvédelmi miniszteriumban s új ember az irodalomban. «Az ideálert» drámát valószínűleg Kőrödi Péter írta, ki a népszínházról ismeretes, s ez a műve mint népszínmű már előadásra el is van fogadva.

Hadrtörténelmi közlemények. Az akadémia hadrtörténelmi bizottság által megindított hadrtörténelmi folyóiratból az első kötet megjelent, Rónai Horvát Jenő honvédszázados szerkesztésében. Nemzeti küzdelmeink, a magyar vitéség kimerítő leírása, a magyar hadi történetírás ápolása feladata, s erdélyi forrás-tanulmányokon alapuló hadrtörténelmi tárgy értekezéseket, adalékokat közöl, valamennyit nem csupán a szakférjai, hanem a nagy közönség által is élvezhető előadásban, szakemberek tollából. Eynegyedekint jelenik meg egy-egy kötet, történelmi szereplők arczépeivel, térképekkel s egyéb rajzokkal. Előfizetési ára egész folyam 4 frt, egyes füzet holti ára 1 frt 25 kr. Az előfizetési pénzek a Franklin-társulathoz (Egyetem-utca 4 sz.) küldendők; a könyvtársi bizomány Grill Richárd udvari könyvkereskedőnél van.

HUSVÉTI HAJNAL.

Ebredj, világ! Kelj szárnyra, lélek, Kösztants derülten husvét hajnalát! Nézd harmatos pirját az égnek, És halld az angyalok vidám dalát. Ez a föld legmosolygóbb hajnala; Hirdesse keblünk zengő sóhaja, Hogy a feltámadásban Örök megújulás van...

Ki csak Jézus nevét kiejti, Érezze szíve a legszebb reményt: Ha küzdve könnyét porba ejti, Boldog, derűs nap győz le minden éjt! S ha nem szűnik meg itt lenn bánata, Emelkedjék a hitnek általa; Hisz' a feltámadásban Örök megújulás van...

Hosszána, szép husvét hajnal! Légy üdvöz, óh feltámadt Jézusom! Szökellve kedrvel, nyögve bajjal Híven követlek a jelölt uton. A te korona véres harmata Minden sebek gyógyító balszama; És a feltámadásban Örök megújulás van: Az égben él, ki tegnap még a sírban vala.

Rudnyánszky Gyula.

Az első kötet tartalma változatos és közérdekű. Salamon Ferenc általában a hadtörténelemről értekezik, hangsúlyozván, hogy az általános katonakötelezettség mai korszakában mindenki által mulhatlanul megszerzendő a fejlett tudomány kisebb-nagyobb foka. Thaly Kálmán II. Rákóczy Ferenc nemzeti hadseregét ismerteti, mely 1703-tól 1711-ig diadalmasan küzdött Európa akkori legelső katonai hatalmával, a császári sereggel. Thaly szerint mikor legtöbb katonája volt Rákócynak, akkor hadserege 100,000 főből állt. Kápolnai a felső-ausztriai magyar sáncokat ismerteti, melyeket Mátyás király seregei hánytak. Szécsényi Lajos Báthory István lengyel királyságának legdicsőbb fegyvertetteit, az oroszok ellen 1579-1581-ig viselt három háborút ismerteti. Gömöry Gusztáv az 1797-iki és az 1800-iki és 1801-iki magyar nemesi felkelésekkel foglalkozik. Aczádi Ignác végvárainkat és költéségeket mutatja ki a XVI-ik és XVII-ik századból. Rónai Horváth Jenő (a szerkesztő) a vármai csatáról ad hosszabb tanulmányt, a csata két tervével. Egy egész csomó érdekes apróság fejezi be a kötetet, melyre ezennel felhívjuk a közönség figyelmét.

Az Osztrák-Magyar Monarchia Írásban és Képpben nagy vállalatból a Bécsről és Alsó-Ausztriáról szóló kötet be van fejezve azzal a füzettel, mely most került ki a sajtó alól, s mely e külön résznek 22-ik, az egész vállalatnak pedig már 57-ik füzete. Ebben az alsó-ausztriai közgazdasági élet leírása végződik be, Greil Alajos, Charlemont, Giesel rajzaival, melyek többféle gyárról jaden képeket. Az illusztrációkhoz hozzájárul egy színes melléklet is: 'Paraszt férfi és nő az Ybbs-völgyből'; Greil Alajos után, Angerer és Göschl műintézete állította ki igen sikerülten a chromo-zinkográfát. A kép a 'Népviselet' című cikkekhez tartozik. Ily színes melléklet minden kötethez jut. A Magyarországot ismertető rész első kötetete július elejére lesz teljes s a mellett is jelenik meg ily színes nyomású melléklet: 'Baranyamegyei népviselet', Feszty Árpád színes rajza után. Egy füzet ára 30 kr, s megrendelhető a Révai-testvérek könyvkereskedése után.

Buzgóság könyve, írta Sántha Károly, kiadja a Luther-társaság — e cím alatt jelent meg egy kívül-belül csinos protestáns imakönyv, házi- és magánhasználatra. A cím nem új, s ez hiba, mert zavart okozhat, sőt jogsérelmet is foglalhat magában. A Franklin-társulat (eredetileg még Heckenast) kiadásában 1855 óta (tehát 33 esztendeje) most már negyedik vagy ötödik kiadásban forog közkezen. Szász Károly egészen hasonló szerkezetű s berendezésű imakönyve szintén Buzgóság könyve cím alatt. Lehetetlen, hogy azt Sántha Károly ne tudná, ha a Luther-társaság nem is vett róla tudomást. Mellözve a sérelmes címet, a könyv maga dicsőre érdekes, vallásos és költői szellem lengi át, a minő várható is Sántha Károlytól, a költő-paptól, kit lapunk olvasói is nem egy sikerült alkalmi s vallásos hangulatu költeménye után ismernek. A könyv a templomi, ünnepi, s családi alkalmak és viszonyok mindenikét felöleli s prózában irt elmékedésekben s versbe foglalt vallásos eszmék és érzésekkel viszi közelebb a hívők lel-

kéhez. Különösen a női kedélyekhez szól, s reméljük, nagy tért fog elfoglalni általuk a vallásos családok körében. A 338 lapra terjedő csinos kiállítású (Hornyszky-nál nyomtatott) könyv ára köve 1 frt 30 kr; díszesebb kötésben 2 frt, velinpapíron, aranyvágással 2 frt 50 kr. Megrendelhető Falvy Antal evang. fő-gymn. igazgató tanárnál, Deák-tér 4. sz.

Tizedes időszámítás és tizedes óra, írta Propper N. János, a debreceni kereskedelmi akadémia igazgatója; megjelené ifj. Csáthy Károlynál, Debreczenben. Azt tárgyalja, hogy miután a tizedes számrendszert fogadták el a miveltebb népek, miként lehetne átvenni e rendszert az év és nap részeinek felosztására is, tíz hónapos, tíz órás időkre.

Új zeneművek. Rózsavölgyi és társa kiadásában a következő zeneművek jelentek meg: Patent csárdás zongorára Korber Imrétől; ára 80 kr, és Anekdoten című polka française Katza Lajostól; ára 70 kr. Ungvárt Lévai Mór kiadásában megjelent Talapkovics Emilnek az ungvári 'rongyos egyet' táncestélye alkalmából irt Rongyos című csárdása. A csárdás zongorára van írva, ára 80 kr.

A népszínházban. márcz. 28-ikán a 'Mikado' operette mellett egy kis eredeti vígjátékot mutattak be Kabos Ede fiatal írótól 'A kupéban' cím alatt. Az első színpadi kísérlet nem nagy igényű. Színhelye egy vasuti kupé. Ebben találkozik egy prima donna régi imádójával, ki vissza akarja hódítani. A hölgy ellentáll, duzzog, az ur kitartón ostromolja, csefögősökhöz nyúl, melyek ugyan nem sikerülnek, de a hölgy végre is belefárad a harcba és kapitulál. Cselekmény kevés van ez apróságban, minden a párbeszéd fordul, mely elég könnyed, de nem is egyéb. A vasuti szalonkocsi, a fenékszin ablakain át látható vándordisznók, tovarobogó vonatok, elszuhó őrházak, kivilágított pályaudvarok ügyes rendezői kézzel voltak. A bohóság két főalakját Pálmai Ilka és Szirmai a darab írást sok jóakarattal ábrázolták. A közönség a fiatal szerzőt buzditólag fogadta s egyszer kitapsolta.

KÖZINTEZETEK ÉS EGYLETEK.

A magyar tud. akadémia márczius 23-iki összes ülésén, melynek főtárgya a gr. Karácsonyi-pályázat-ról szóló jelentés volt, Stoczek József elnökölt, s Fraknoi Vilmos főtitkár tett előterjesztéseket.

Először is Somogyi Károly esztergomi kanonok és levelező tag halálát tudatta meleg szavakkal. Bejelentette azután a főtitkár, hogy a belgrádi akadémia gyászlapot küldött, elnökének, Pancesics Józsefnek elhunytáról, ki Magyarországon végezte tanulmányait. Pulszky Ferenc indítványára akadémiánk részvétét fogja kifejezni a szerb akadémiának. — A hadtudományi bizottság a munkálkodásra minél több szakértőt óhajtván megnyerni, segédtagokul hívta meg Svecics ezredest, a Ludovika akadémia igazgatóját és Soldos honvéd-ezredest.

A Kisfaludy-társaság márczius 28-ikán tartott havi ülésén Gyulai Pál elnökölt, s az akadémia kisebb terme egészen megtelt közönséggel.

Tolnai Lajos volt az első felolvasó: 'A bálbizottsági elnök' című rajzával, melyben egy már koros, cziczomás gavallért fest le, ki külvárosokban bálókat rendez, így vadászva pénzes kisasszonyra, vagy özvegyre. A rajzot figyelmesen hallgatták és tetszésben részesítették. Majd Ábrányi Emil szavalta el

'A föld' című költeményét, mely az anyaföldhöz való vonzódást éneklé meg, azt a földet, melyből lettünk s melyé leszünk. Heinrich Gusztáv irodalomtörténeti tanulmányt adott elő Dugonics András 'Toldi' drámájáról, mely egy német dráma átdolgozása. Agai Adolf több fordított verset, epigrammot olvasott föl Mérai Károly vendégtől. Végül Szász Károly ült az olvasóasztalhoz. Először bemutatta Beöthy Zsigmondnak, a szépirodalom veteránjának 'Legyen meg a te akaratod' című vallásbölcseleti költeményét. Aztán saját 'Harminez éve' című mély érzelmi családi költeményét adta elő, mely nagy hatást tett a hallgatóságra és zajosan megtapsolták költőjét.

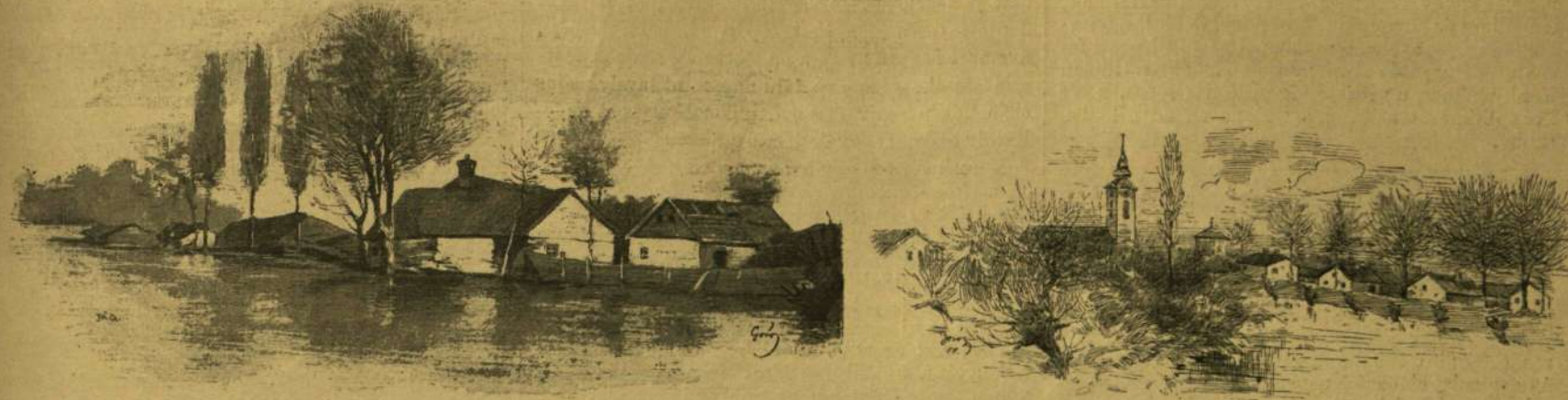
Az orsz. régészeti és embertani társulat legutóbbi ülésén Király Pál nagyrdeki előadást tartott a hun-szekely írásról, melyről most gyakran van szó.

Király a hun-szekely írásra vonatkozó történeti feljegyzések rövid ismertetésével kezdte előadását, kimutatván, hogy hatszáz esztendő óta folyvást voltak írások, a kik ezt az írást vagy hallomás, vagy személyes tudomás alapján újra meg újra emlegették mind a mai napig. Ezután azt a kérdést vizsgálta, vajjon történetileg fejlődött írásrendszer-e a hun-szekely a-b-c, vagy pedig csak 16-17-ik századbeli tudákos 'gyártmány', a mint legújabbán Moldován Gergely és Réthy László vitatják. Az előadó határozottan állítja, hogy a hun-szekely a-b-c történetileg fejlődött írásrendszer, akár Európában tanulták el valahol a szekelyek, mert jegyei közül 13 az ó-föníciai, 6 pedig a palmirai írásjeggyel nemcsak alakra, hanem többnyire jelentésére nézve is tökéletesen megegyezik. A hun-szekely írás eddigi említői mondják ugyan, hogy a jegyeket hajdan rótták is, de ilyen rovott adatot egyik sem látott. Az értekezés most egyszerre három rovott, illetőleg metszett adatot mutatott be s az egyiket egy lánczos fabuzogányon, a felirat: 'Ez az Aladár.' A másik két feliratot még nem sikerült egészen megfejteni. A legérdekesebb és legfontosabb adata az értekezésnek egy 68 negyed-retlapra terjedő írott kódex, a mely minden valószínűség szerint a XVI-ik század második feléből, vagy legkésőbb a XVII-ik század elejétől származik, a mely hegedős énekekből álló gyűjtemény s összesen 54 ének van benne. Az énekek alá 22 esetben a szerző neve is ki van téve. A kódex nyelve minden tekintetben meglepő. Szavai, sőt mondatai is oly tiszta magyarságuk, hogy idegen hatásnak nyoma sem látszik rajtuk. Sok ós magyar szó van bennök, pl. bing: tetőpont, — élmít: ébreszt, életre kelt, — kú: kútfő, forrás, — kelent: kebűt, átkel, — éfek: éjfekte, éjszak, — defek: délfekte, délszak, — idány: leány (v. ö.: ifjú), — csöröm, csördet: dörögés, menydörögés, — mozogány: óriás, — tatorján: zivatar, stb. Az énekek némelyike gazdag költői hasonlatokban; valamennyin pedig erős nemzeti érzés vonul végig. Végül meggyőződéssel kijelenti az előadó, hogy e kódexben oly becses emlékek jutottak reánk, a melyek, még ha hitelességükhöz kétség férne is, teljesen alkalmasak, hogy költői irodalmunk, valamint nyelvészetünk gazdagítására. A tetszéssel fogadott előadás után Pulszky Ferenc mutatott be néhány régiséget.

Az írók és művészek társaságának közgyűlése márcz. 22-ikén volt Urvary Lajos elnöklése alatt. A Dolinay Gyula titkár által előterjesztett évi jelentés szerint a lefolyt év a csendes fejlődés éve volt. A társaság tevékenysége az utóbbi években előnyösen nyilvánult a kirándulások által. A társas élet élénkítésére a választmány, mint az előző években, ugy a múlt évben is több estély rendezését határozta el. Kelleme meglepetésben részesítette a választmányt Feszty Árpád, midőn kijelentette, hogy a körhelységben díszítésül kölcsönként elhelyezett szép nagy festményét örök tulajdonul a társaságnak ajándékozta. A tisztikart újra megválasztották s a választmány is a régiekből alakult meg.

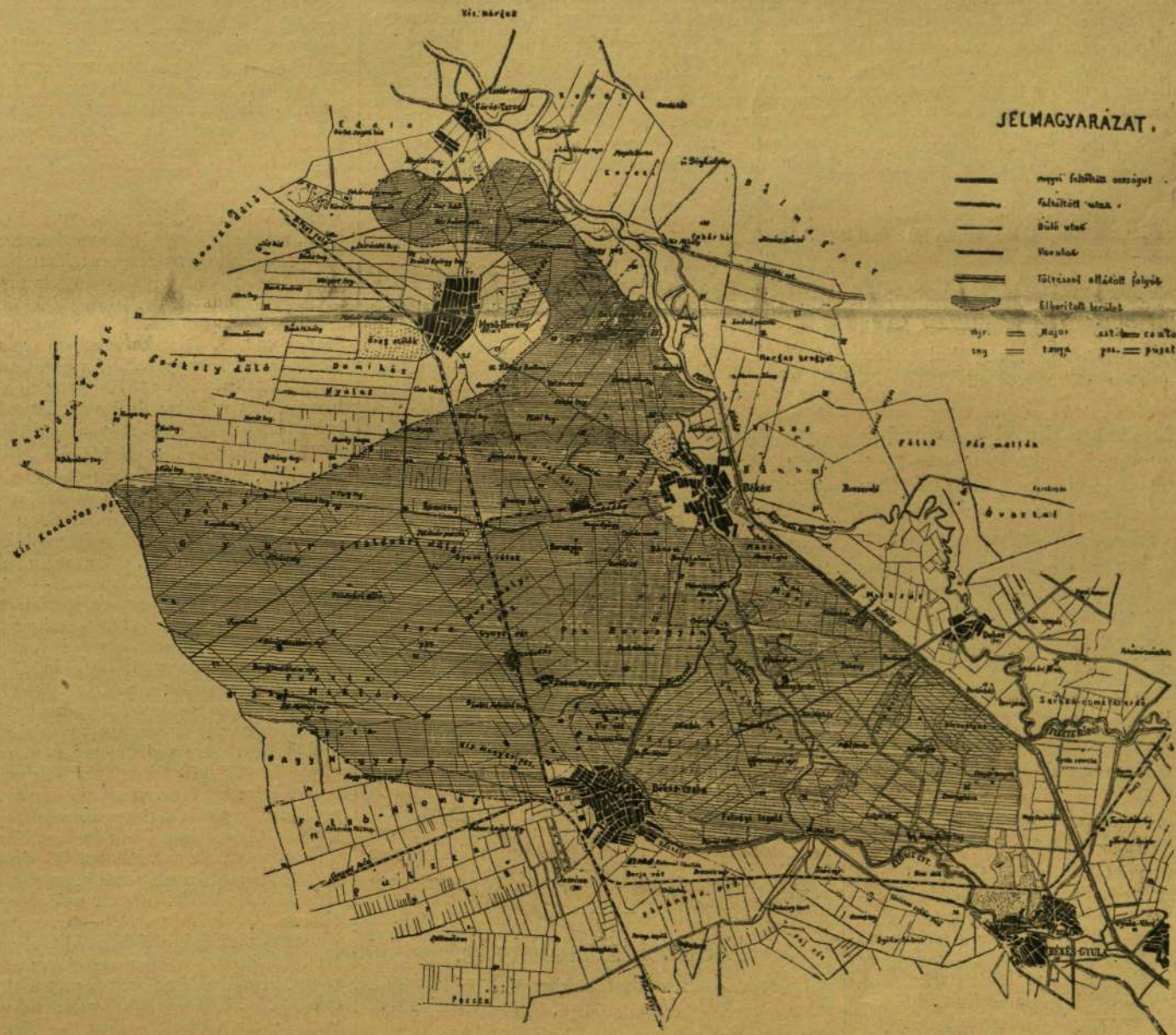
Az első magyar általános biztosító társaság márczius 24-iki közgyűlésén az elnökölő gróf Károlyi Gyula meleg szavakkal emlékezett meg a társaság elhunyt elnökéről, Somssich Pálról s elhatározta, hogy Somssich arcképét megszerzik a gyűlésterem számára. Az igazgatóság évi jelentése konstátálta, hogy a tavalyi üzletből 451,699 forintnyi tiszta jövedelem maradt s ebből 150 forint osztalék jut minden részvényre. A gyűlés ezt jóváhagyta, s aztán elnökölő gr. Károlyi Gyulát, alelnökké gr. Csekonics Endrét választotta s kiegészítette az igazgató-tanácsot is, annak tagjául Ormódy Vilmost választották meg.

Ormódynak, ki már 30 éve kiváló állást foglal el a magyar biztosító-társaságnál, ez alkalomból díszes kötésű üdvözlő iratot nyújtottak át a társaság tisztviselői s Jeney Lajos osztályfőnök meleg-hangu beszédben üdvözölte. Ormódy meghatottan köszönte meg a kollegialis figyelmet s válaszában kiemelte, hogy midőn őt a társaság részvényesei kormányzó testülete, és első sorban a vezérigazgató a jelenlegi állásba való helyezés által érdemein felül kitüntette, ez tulajdonképp a tisztikarnak megtiszteltetése volt;

A BALPARTI VÁROSRÉSZ VÍZ ALATT.

A KÖRÖS MEDRE BÉKÉS-CSABÁN.

JELMAGYARÁZAT.

Legend for the map: 1. Városi főút (City main road), 2. Földút (Country road), 3. Új út (New road), 4. Vízcsatorna (Water channel), 5. Tiszta öblös folyó (Clean flowing river), 6. Elhagyott folyó (Abandoned river), 7. Műút (Artificial road), 8. Állóvíz (Standing water), 9. Állóvíz (Standing water), 10. Állóvíz (Standing water).

AZ ÁRVÍZ ÁLTAL ELÖNTÖTT TERÜLET.

Kanitzer Géza rajza.

BÉKÉS-CSABA FŐTERE.

Görö Lajos rajza.

A BÉKÉSMEGYEI ÁRVÍZ.

Váci utca 22. sz. BUDAPEST, Nemzeti szálloda.

LATZKOVITS A.

a cs. kir. kizár. szabadalmazott gomb és gomblyuk nélküli uri ingek feltalálója és egyedüli készítője, ajánlja különlegességét.

fehérneműek és uri divatáru-cikkben

legújabb nyakkendők, keztük, zsebkendők, gallérok, kézelők, harisnyák, vadász-mellények, utazó-takarók stb., továbbá birományi gyári raktárát

Dr. Jäger G. tanárfele normál-gyapjuárúkból, eredeti gyári áron.

LATZKOVITS A. cs. k. szab. fehérnemű-gyáros, váci utca 22, Nemzeti szálloda épülete.

Vidéki küldemények jótállás mellett. — Nem teteszen a pénz visszautalátik.

Wiesbadeni forrás-termésső fürdőkre

Wiesbaden város és a fürdő-igazgatóság hivatalos ellenőrzése mellett készítve.

A wiesbadeni forrás-termésső fürdőkre, gyógyhatással bír mindazon betegségek-nél, melyeket a „szifonos bafelt” általános fogalma alá foglalnak; népszerűen ideg-bajoknál, bűnülásoknál, a bőrműködés zavarainál, s különösen a taghajlások betegségeinél, melyek a csontok, csuklók, lágyékok bajai után, gyulladáskor, nyájdüveltek, vagy előző sebülések után maradnak. A kedvező eredmény a német-francia háború szárm. sebülésüknél, világszerte ismeretesek (minél fogva Wiesbaden magas hírnevét utolj megérdemelték terjesztették) Egy kilo 1 frt 50 kr. o. e. — Továbbá szintén hivatalos ellenőrzés mellett wiesbadeni forráskút-száppan darabja 50 kr.; wiesbadeni forráskút-szó-pastillák, egy dobozzal 60 kr.; wiesbadeni forráskút-szó bevérsé, 1 pohárral 1 frt 20 kr.

Szállítja a wiesbadeni forráshivatal Wiesbadenben.

Egyedüli forráktár Ausztria-Magyarország részére: Brady C. gyógyszerész Kremsierben (Mähren). — Valódi minőségben kapható Budapesten: Eisdorfer G. gyógyszerésznél, gyógyszer-tár a Szent-Három-szobhoz, Török József gyógyszer-t., király-utca 12, Budai Emil gyógyszer., a városi gyógyszer-tárban; Szöllösy István gyógyszer-tára Magyarországi védásnyakhoz, Krisztina-város, Karacsony-utca, 1. sz. Langos: Vártes Lajos gyógyszer-t., a szobhoz.

AU BON MARCHÉ

«Olcsó és szilárd kizsgálás» folytonos alapelve az AU BON MARCHÉ üzégnek.

Van szerencsénk a tiszt. hölgyléleget értesíteni, hogy a nyári évadra új, képes katalógusunk épen most jelent meg, és kívánatra mindenkinek bérmentesen megküldjük. Üzleti forgalmunk folytonos növekedése következtében összes nyári újdonságaink választéka gazdagabb, mint valaha; és fozozódnak az általunk nyújtott elváltózatlan előnyök is, szintugy az árak olcsósága, valamint az árak jószágára nézve. Tudakozódásra küldünk bérmentve mintákat minden legaj. selyem-, plüsch-, bársony-, posztó-, gyapjú-, fantasie- és nyomott kelmeinkből, csipkék-, szalagok-, szőnyegek- és butorszővetekből; valamint albumokat, leírásokat és rajzokat újonnan szerzett modelleinkből, divatos öltözetekben, köpenyek-, öltönyök-, ostumók-, fej- és hajdisekben, szoknyák-, alszoknyák-, reggeli ruhákban, fűz- és leány-öltözetekben, férfi-ruhákban, fehér függönyökben, kész fehérneműkben és szalendőkben, harisnyafélék-, nap- és esernyőkben, karktyúk- és nyakkendőkben, virágok-, tollak-, uri, női és gyermek-lábbelben, rövid árakban, párisi iparekikben (Articles de Paris), utazási czikkeiben, kárpitos-munkákban, butorokban, stb. — Au Bon Marché kitünteti magát mint a legnagyobb és legjobban berendezett áruháza, és mint valamennyi idegen által fölkeresett látni való. Az Au Bon Marché üzég, mely épületeit folyton nagyobítja, andkül, hogy a t. közönség mindig emelkedő odáramlásának eleget tehessen, nem régebben nyitotta meg új épületeinek jelentékeny részét, és immár berendezés, raktárak és épületek tekintetében unicumot képez. Emlékeztetne hozzuk, hogy Rajna mellett Kölnben történt szállító-házunknak megnyitása képesít arra, hogy minden megrendelés 25 francotól fölfelé — a butorok, ágyneműk és néhány katalógusunkban közelebb megjelölt czikk kivételével — egész Ausztria-Magyarországra, valamint Németországba bérmentesen küldjünk a legközelebbi vasúti, vagy posta-állomásra. Csak a tulajdonképeni bevétel van fizetettik az elfogadó által. — Az Au Bon Marché ház nem bír fők-eladással, se utazókkal, ügyadók- vagy egyéb képviselőkkel. Minden közvetítési ajánlat szerint komolyan visszautasítandó.

«Olcsó és szilárd kizsgálás» folytonos alapelve az AU BON MARCHÉ üzégnek.

Van szerencsénk a tiszt. hölgyléleget értesíteni, hogy a nyári évadra új, képes katalógusunk épen most jelent meg, és kívánatra mindenkinek bérmentesen megküldjük. Üzleti forgalmunk folytonos növekedése következtében összes nyári újdonságaink választéka gazdagabb, mint valaha; és fozozódnak az általunk nyújtott elváltózatlan előnyök is, szintugy az árak olcsósága, valamint az árak jószágára nézve. Tudakozódásra küldünk bérmentve mintákat minden legaj. selyem-, plüsch-, bársony-, posztó-, gyapjú-, fantasie- és nyomott kelmeinkből, csipkék-, szalagok-, szőnyegek- és butorszővetekből; valamint albumokat, leírásokat és rajzokat újonnan szerzett modelleinkből, divatos öltözetekben, köpenyek-, öltönyök-, ostumók-, fej- és hajdisekben, szoknyák-, alszoknyák-, reggeli ruhákban, fűz- és leány-öltözetekben, férfi-ruhákban, fehér függönyökben, kész fehérneműkben és szalendőkben, harisnyafélék-, nap- és esernyőkben, karktyúk- és nyakkendőkben, virágok-, tollak-, uri, női és gyermek-lábbelben, rövid árakban, párisi iparekikben (Articles de Paris), utazási czikkeiben, kárpitos-munkákban, butorokban, stb. — Au Bon Marché kitünteti magát mint a legnagyobb és legjobban berendezett áruháza, és mint valamennyi idegen által fölkeresett látni való. Az Au Bon Marché üzég, mely épületeit folyton nagyobítja, andkül, hogy a t. közönség mindig emelkedő odáramlásának eleget tehessen, nem régebben nyitotta meg új épületeinek jelentékeny részét, és immár berendezés, raktárak és épületek tekintetében unicumot képez. Emlékeztetne hozzuk, hogy Rajna mellett Kölnben történt szállító-házunknak megnyitása képesít arra, hogy minden megrendelés 25 francotól fölfelé — a butorok, ágyneműk és néhány katalógusunkban közelebb megjelölt czikk kivételével — egész Ausztria-Magyarországra, valamint Németországba bérmentesen küldjünk a legközelebbi vasúti, vagy posta-állomásra. Csak a tulajdonképeni bevétel van fizetettik az elfogadó által. — Az Au Bon Marché ház nem bír fők-eladással, se utazókkal, ügyadók- vagy egyéb képviselőkkel. Minden közvetítési ajánlat szerint komolyan visszautasítandó.

Franciaország és a Külföld Minden illatszerezés e nál és Fodrásznál

La VELOUTINE

Különleges Rizsop BISMUTTAL VEGYVE

CH. FAY, ILLATZERÉSZ, PARIS — 9, rue de la Faix, 9 — PARIS

Berketz István, selyem- és szórruha-festő, Budapest, Rózsátr 3. sz.

Fest minden színe mindennemű szinehagyott ruhasszöveteket, kendőket, posztókat, butorkelmeiket és bármennyű apróságokat, még pedig igen szípen és igen olcsón, mert festő-üzlete saját házában görre aként van berendezve, hogy a legnagyobb igénynek és festendő mennyiségnek kellő megfelelhét. Festő-üzlete egyedül van Budapesten és az országban, mely világhírnevét évekkel ezelő óta kint is, és év óta fennáll mind a Köztársaság 3. szám alatt. Vidéki levelekre azonnal válaszol, a beküldött festeni valókát gyorsan és pontosan megfesti és azokat utánvetel vizsakküldi; posta-költségek tekintetbe vétetnek.

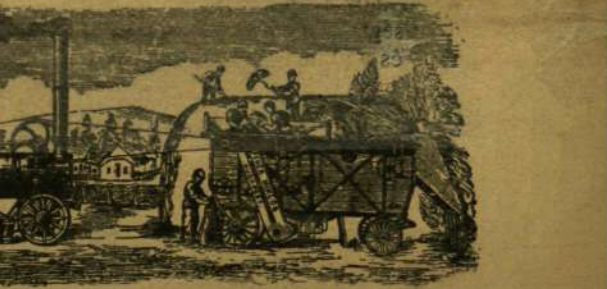
FEHÉR MIKLÓS

a m. kir. államvasutak gépgyára vezérigazgatója és több kiváló gazd. gépgyár képviselője, Budapest, üllői ut 25. sz., Köztelek.

Ajánlja a m. kir. államvasutak gépgyárában készült, tüzeveszélyt elhárító szikrafogóval ellátott és fa-, szén- vagy szalmatüzelésre berendezett

6, 8 és 10 lóerejű locomobilokat,

melyeknél a nagy tűzszekrény-berendezés megmarad és eredményezettik; az ugyanazon gyárban készült, tüzeveszélyt elhárító munkaképességű

48", 54" és 60" széles vaskeretű gőzcséplőgépeket,

két szab. s kiváló fontosságú szerk. utasítással, és pedig:

a) az új, maguk között négyesgörgű lyukat bezáró s rostélyzat alakjában egymásra illesztett keményfa rudacsokból alkotott törekrösta, mely által a törekben 180-szor kevesebb szom meg veszendőbe;

b) a meghosszabbított rázó-asztal, mely a szalmának egy második kirúasztásként szolgál s miáltal a szalma két 2/3-szor kevesebb mag marad vissza, mint az eddig ismert legjobb gőzcséplőgépeknél, mely eredmények a m.-óvári és kassai kísérleti állomások által számszerűleg hivatalosan konstataáltak. — Azonkívül ajánlom

2, 2 1/2, 3, 3 1/2 és 4 lóerejű locomobiljaimat hozzájuk tartozó páncélszöveg cséplőgépekkel, valamint mindennemű járgány-cséplőgépekkel, Hollingworth-szénagereblyéket, fűkaszókat, aratógépeket és minden egyéb legjobbaknak bizonyult és szilárd szerkezettű mezőgazdasági gépeket leszállított árak mellett. — Árjegyzék ingyen és bérmentve.

15. SZÁM. 1888. BUDAPEST, ÁPRILIS 8. XXXV. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 12 frt fél évre 6 „ POLITIKAI ÚJDONSÁGOK együtt: egész évre 8 frt fél évre 4 „

Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt fél évre 4 „ Csupán a POLITIKAI ÚJDONSÁGOK: egész évre 6 frt fél évre 3 „

Külföldi előfizetésekhöz a postaiilag meghatározott viteldíj is esztanolandó

BÁRÓ BAUER FERDINÁND AZ UJ KÖZÖS HADÜGYMINISZTER.

A közös hadügyminiszteri állásról az utolsó időben többször merült föl a hír, hogy megürülni készül. Nem mintha politikai okok tennék szükségessé, hanem azért, mert gróf Bylandt-Rheidt eddigi hadügyminiszter egészségi állapota annyira megrendült, hogy hivatali nehéz kötelességeinek meg nem feleltetvén, ismételve kémi kényyszerűt fölmentését s kérése végül meg is hallgatott.

Márczius 16-áról van keltezte a császár és király legfelsőbb kéziratára, melylyel Bylandt-Rheidt gróftól a hadügyminiszteri tárcza vezetése alól saját kérelmére fölment s utódjául báró Bauer Ferdinánd tábornagot nevezi ki.

A fölmentő kézirat hízegő szavakkal emlékezik meg a távozó hadügyminiszternek a hadsereg körül szerzett kiváló érdemeiről s azok elismerésül a Szent-István-rend nagy-keresztjével tünteti ki. S tegyük hozzá, hogy ámbár magyar szempontból a közös hadsereg sok kifogás alá esik s egészen jogosult a panasz, hogy abban az alkotmányban megszbott dualizmus követelményei nem találtnak kielégítést: gróf Bylandt-Rheidt az által, hogy a rendszerből folyó vizs-zárságokat enyhíteni törekedett, nem kis mértékben nyerte meg az uralkodó bizalmán kívül a delegációk rokonszenvét is. A magyar országgyűlésen fölhangzó panaszok legfőképen arra irányultak, hogy a nemzet óhajatai nem részessülnek kellő figyelemben s még a közös katonai nevelőintézetekben is mellöztek az a nevelési rendszer és irány, mely a magyar fiataliságnak is könnyebbé és kedvesebbé tenné a katonai pálya választását s azon az előmenetelt.

BÁRÓ BAUER FERDINÁND az új közös hadügyminiszter.

Mindenki által elismert tény ellenben az, hogy Bylandt hadügyminiszter a monarchia véderjét addig még el nem ért magas színvonalra emelte. A porosz háború után az általános katonakötelezettség elve lön behozva a hadi szervezeten s a hadi létszám — sorhad és tartalék — 600 ezer főben állapított meg. S gróf Bylandt mindjárt hivatalba lépésével arra gondolt, hogy a sorhad és tartalék létszámát nevelve, szervezetileg is oly erőssé tegye, rendszert, melynek értelmében minden csapat a saját hadkiegészítő területéről újoncokat, s a népfölkelés behozatalával kiterjesztette a katonakötelezettséget teljes tíz esztendővel.

Ma már a monarchia védereje, beleszámitva a sorhadat, a tartalékot, az osztrák landwehrt és magyar honvédséget, a népfölkelésnek a sorhad kiegészítésére alkalmazható első osztályát, a Boszniában és Hercegovinában állomásozó meg-

Magyarhon első, legnagyobb és legjobb hírnevű óráüzlete.

BRAUSWETTER JÁNOS SZEGEDEN

cs. kir. és m. kir. szab. chronometer és műórás, feltalálója az első egyedüli kulcs nélkül felhuzható remontör inga-órának stb. stb.

ORÁK 10 ÉVI JÓTÁLLÁS MELLETT ARANY ÉS EZÜST ÉKSZERTÁRGYAK RÉSZLETFIZETÉSRE

London 1871. Kecskemét 1872. Bécs 1873. Ujvidék 1875. Szeged 1876. Páris 1877. Székesfehérvár 1879. Budapest 1885.

Levéli bel megkeresésekre pontosan válaszoltatik. Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pont. eszközöltetik.

Magyarhon első, legnagyobb és legjobb hírnevű óráüzlete.

METZ M. Budapest, szervita-tör 5-ik sz. a. ajánlja jól berendezett

bizományi raktárát

finom kézi szappan, illatszert, szivacs, fésű és kefe-árakban. Eladás gyári áron.

„Ma gyar Háziasszony” háztartási és saépirdalmi hetilapnak előfizetési ára: egész évre frt 6.— fél évre „ 3.— negyedévre „ 1.50

Mutatványsszámok kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek

A „Magyar Háziasszony” kiadóhivatala Budapest nagy-korona-utca 20.

REICHENHALLI FÜRDŐ

Évad tartama májustól októberig.

Hivatalos megnyitás május 16-án.

Sézfürdők, savó- s legnagyobb német ágylái és teráp-gyógyhely, Oertel tanár rendszer szerint, a bajor Alpeeken. Fürdők só-, anyagok, lap- és fenyőfő-kivonatból; kecskesavó, tehéntej, kefir, alpesi növényedvek, valamint asványvíz friss föltésben. Legnagyobb légtiszta kényelmű, belsővilágított, parkosított, szőlőtermesztés. Legjobb gyógyiszonyok, új vízvezeték és csatornázás által. Kiterjedt park-ültetvényes földet sétá-utakkal, közel fürdőudák és jókárba tartott gyönyörű, minden irányban s minden „hívtal viszony szerint. Naponként kétszer hangverseny. — A fürdőház szőlő-ültetvény, olvasószoba. Vasúti és távtelep-átviteli vezeték vezetékkel töltd a

KIR. FÜRDŐHIVATAL.

SCHLICK-féle Vasöntőde- és Gépgyár-részvény-társaság BUDAPESTEN.

Központi iroda: Váci körút 87. — Gazdasági géposztály: Külső váci-ut 1696—1699.

SCHLICK-féle szabadalmazott „TRIUMPH” sorvető gépek. Legnagyobb kiterjedésű sorvető gépek, amely díszelmény a házi nemzeti oktatásnak.

Gőzcséplők, járgánycséplők, gabona-rosták, örmalmok, takarmánykészítő és egyéb gazdasági gépek.

Előnyös fizetési feltételek.

SCHLICK-féle szabad. egyes-nyol, kettős- és hármas ekék, 3 első díj, aranyérem és még három egyéb kitüntetés.

SCHLICK- és VIDATIS-féle ered. egyes-ekék, kapáló, töl-tésű és porhanyító-ekék stb.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.